

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletnov Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; nerankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

Izterjevanje zaostalih davkov.

Narodni poslanec Franc Smoderj in to-
variši so poslali preko predsedništva narodne
skupščine na gospoda finančnega ministra dr.
M. Stojadinovića sledeče vprašanje:Zadnje čase je začela davčna uprava iz-
terjevati davčne zaostanke z neusmiljeno kru-
tostjo in brezobzirnostjo. Davčna morala v Slo-
veniji je bila od nekdanj razmeroma zelo vi-
soka in je ravno temu dejstvu pripisati, da so
davkoplačevalci Slovenije mirno prenašali ob-
davčenje kljub pretirano visoki, naravnost kri-
vični izmeri, kakor se to ni godilo v nobeni
drugi pokrajini naše države: povsod drugod
bi se bili davkoplačevalci dvignili s plamte-
čimi in glasnimi protesti, samo Slovenija se
je omejila na par burnejših protestov in na
proteste Jugoslovanskega kluba v narodni
skupščini.Davčno odmerjanje v mnogih slučajih ni
bilo samo brez realne podlage in samovoljno,
marveč je bilo tako visoko, da je daleč pre-
segalo davčno moč davkoplačevalcev v Slove-
niji, tako da davkoplačevalci niso zmogli pred-
pisanih jim davkov in so z vplačevanjem za-
ostali. Z ozirom na davčno moralo Slovenije,
ki je nihče ne more zanikati, so davčni za-
ostaki samo dokaz, da davkoplačevalci niso
vplačali predpisanih davkov, ker jim je bilo to
nemogoče. Mesto, da bi finančna uprava ra-
čunala s tem dejanskim stanjem in ublažila
davčni vijak ter tako omogočila davkoplačeval-
cem vrstiti svojo tožadno državljsko
dolžnost, je začela zaostale davke neusmiljeno
izterjevati in to na tako krut način, kakor ga
puna zgodovina samo še izza časov kontribu-
cij. Tudi davkoplačevalci, ki so do sedaj redno
plačevali svoje davke in so bili prepričani, da
nimajo nobenih davčnih zaostankov, dobivajo
naenkrat čke za vplačilo ogromnih zaostalih
davkov in to brez predhodne ali istočasne
navedbe, za katero dobo in za katere davke
so prejeli plačilni nalog. Ker naravno ne mo-
rejo zadostiti takim davčnim zahtevam, hodijo
izterjevalci od občine do občine in rubijo dav-
koplačevalce. Tako n. pr. je prišel davčni iz-
terjevalec v občino Št. Vid nad Ljubljano v
spremstvu dveh orožnikov in enega zastopnika
občine ter je gostilničarju Jožetu Berniku brez
vsakega poziva ali pojasnila kratkoma od-
vzel listnico s 7000 dinarji, ki jo je dobil, ko
je odprl vse predale, ne da bi kaj povedal,
česa da išče. Značilno za to postopanje je de-
jstvo, da je g. Jože Bernik plačeval davke in
je še pred enim mesecem plačal 1000 dinarjev.
Nato je prejel ček za vplačilo 3000 dinarjev
in takoj nato, t. j. 22. septembra še davčnega
izterjevalca v svojo hišo. Za eksekucijo povsem tem ni bilo pravega razloga, tem manj
pa postopanje g. eksekutorja, ki ni odvzel mor-
da 3000 Din, marveč kar vseh 7000 dinarjev,
t. j. ves obratni kapital do zadnjega vinarja,
ki ga je siromašni g. Jože Bernik z veliko
varčnostjo zbral, da nakupi za svojo gostilni-
čarsko obrt vina, ki mu je pošlo. Davčna
oblast mu je torej odvzela možnost, da nada-
ljuje svojo skromno obrt, od katere je odvisna
njegova družina. To je nemoralno, to je kri-
vično. Nobena davčna uprava, ki si noče sama
onemogočiti davčne vire za bodočnost, ne po-
stopa tako. Drug slučaj! Na Rakitni, obč. Pre-
serje, v gorskem, od sveta odrezanem kraju
je bilo 27 posestnikov zarubljenih okrog 46
glav živine in sicer večinoma vozna živina.
ki je ljudem za poljedelsko delo in za pre-
življanje nujno potrebna. Takih slučajev je
seveda mnogo.Finančna delegacija v Ljubljani je izdala
okrožnico, v kateri z vso strogostjo zahteva iz-
terjevanje davčnih zaostankov, občinam oziro-
ma okrajnim zastopom (cestnim odborom) pa
ustavlja izplačilo zakonitih doklad, dokler so
v njih območju davčni zaostanki. Ta ukrep je
protizakonit in pomeni revolucijo od zgoraj,
ker samovoljno posega v zakonite pravice ob-
čin in okrajnih zastopov ter jim nalaga dolž-
nosti, ki jih po obstoječi zakonodaji nimajo.
Občinske in okrajne doklade so popolnoma
samostojni davki, s katerimi nima nihče dru-
gi pravice razpolagati, kakor le avtonomne
korporacije same. Gospod narodni poslanec
Ivan Vesenjajk je v »Slovenec« št. 216 z dne
26. septembra t. l. objavil članek »Sila ali za-
kon«, v katerem jasno osvetljuje pravno, t. j.
protizakonito stran tega ukrepa finančne dele-
gacije, kakor tudi njegovo škodljivost in ne-
smiselnost s politično-upravnega in socialno-
gospodarskega stališča.

Vprašam Vas, gospod minister:

1. Ali so Vam zgoraj popisane razmere
znane, oziroma ali je dalo finančno minist-
rstvo nalog finančni delegaciji v Sloveniji za
tako postopanje, ali pa je finančna delegacija
sama na svojo odgovornost začela tako dra-
konsko postopati proti davkoplačevalcem v
Sloveniji?2. Ali ste, gospod minister, voljni usta-
viti popisani način davčne eksekucije, pustiti
ljudstvu za življenje potrebno živino in za živ-
ljenjske pogoje potrebni obratni kapital ter
ukiniti protizakoniti ukrep finančne delegacije
glede njenega protizakonitega poseganja v av-
tonomno gospodarstvo občin in okrajnih za-
stopov oziroma cestnih odborov v Sloveniji?
Prosimo pismenega odgovora.pisal v javnosti nobenih del, vendar pa je v
državnih poslilih napravil toliko, da bi ga bilo
treba izvoliti za rednega člana A. Z. v odsek
politične in moralne znanosti. Tisti, ki o tem
govore, mislijo, da bi bilo to treba izvršiti ob
priliki kronanja ali pa ko se bo proslavila
Pašičeva osemdesetletnica.

GOSPODARSKA RAZSTAVA V NIŠU.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) V Nišu je odpoto-
val na otvoritev gospodarske razstave in go-
spodarske šole minister Nikola Uzunović.
Istotako je odpotoval v Niš minister Krsta
Miletić, ki se je te dni vrnil iz Skoplja, kjer
se je nahajal več dni.

AGRARNA REFORMA.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) Takoj po vrnitvi
ministrov od črnogorskih svečanosti v Bel-
grad namerava minister za agrarno reformo
sklicati v svojem ministrstvu konferenco z
drž. podtajniki, da bi definitivno pretresel in
rešil vprašanje likvidacije agrarne reforme v
državi z agrarnim zakonom. V to svrhu se
bavijo drž. podtajniki z inspekcijo agrarnega
dela v državi. Tako sta izvedla inspekcijo
Andrić v Bosni, Milovanović v Južni Srbiji.PRAVOSLAVNI SVEČENIKI PROTI BREZ-
VERSTVU.Belgrad, 26. sept. (Izv.) Nekateri pravo-
slavni svečeniki se bavijo z mislijo, da bi
zahtevali od ministra za vere, da zakonskega
načrta o verah toliko časa ne predloži parla-
mentu, dokler bi iz njega ne ertal člena, v
katerem se priznava v naši državi tudi brez-
verstvo. Svoj korak utemeljujejo s tem, da se
to priznanje ne strinja z določbami ustave in
tudi ne s pojmom države.Konferenca držav - naslednic
a. o. monarhije.Belgrad, 26. sept. (Izv.) Na temelju sen-
žermenskega mirovnega dogovora bi si imele
države naslednice bivše a.-o. države med se-
boj razdeliti po nekem gotovem ključu legate,
ki so ostali od bivše a.-o. monarhije. Dosedaj
so bili že večkrat prekinjeni poskusi, da bi
se dosegel sporazum. Čeprav so se delegati
posameznih držav že večkrat sestali, do spo-
razuma vendar ni prišlo, ker ga Čehoslovaška
ni hotela podpisati. Sedaj se bodo države spet
ponovno sestale na konferenco, ki se bo vr-
šila v Rimu. Konferenca se začne 5. oktobra.
Kot zastopnika naše države je imenovala vla-
da prof. dr. Stražničkega.

ATENSKI GLASOVI O ALBANIJI.

Solun, 26. sept. (Izv.) Atenski listi pri-
občujejo iz Pariza vesti, glasom katerih da je
Jugoslavija sldlenila končoveljavno zavezni-
ško pogodbo z Albanijo; dalje da se bo Al-
banija v najkrajšem času priključila Jugo-
slaviji.Belgrad, 26. sept. (Izv.) Vse vesti o kakšni
zavezniški pogodbi z Albanijo se tukaj odločno
dementirajo.Angleška delavska stranka
in komunizem.London, 26. sept. (Izv.) Za letni občni zbor
zastopnikov Delavske stranke je tajništvo iz-
delalo poročilo, ki se peča tudi z znanim Zi-
novjevim pismom. Poročilo ugotavlja, da Zi-
novjeva tisti dan, ko bi imelo biti pismo od
njega podpisano, sploh v Moskvi ni bilo. Pis-
mo je očividno falzifikat.London, 26. sept. (Izv.) »Morningspost«
jako ostro napada delavsko stranko, dolžeč jo
zvez s komunisti. List zahteva od vlade, da
tako prekinje vsako diplomatsko zvezo s sov-
jeti, da trgovsko pogodbo z Rusijo razveljavi
in da se združi s civiliziranimi narodi vsega
sveta proti skupni nevarnosti.Komunistična zarota
na Ogrskem.Praga, 26. sept. (Izv.) V tukajšnjih krogih
presoajajo »senzacionalna« odkritja budimpe-
štanske policije o veliki komunistični zaroti
jako hladno ter naglašajo, da je vsa zarota
prirjena precej umetno z namenom, odvrniti
pozornost Evrope od ogrskega oboroževanja
oziroma pospešiti izvršitev zahteve Male an-
tante po razorožitvi Ogrske.Dunaj, 26. sept. (Izv.) Dunajska policija
odločno zanika trditev budimpeštanskih urad-
nih krogov, da bi bil Bela Kuna v najnov-
jšem času kdaj na Dunaju. Na Dunaju ne taje,
da bi ne bilo na Ogrskem komunistične agi-
tacije, smatrajo pa ogrska poročila o zaroti
za zelo pretirana.Budimpešta, 26. sept. (Izv.) Policija je do-
slej zaprla nad 50 oseb, o katerih sumijo, da
so agitirale za boljše življenje. Policija trdi, da so
dobili komunisti za svoje propagandno delo
na Ogrskem 100.000 dolarjev podpore iz Mo-
skve. Bela Kun, ki je sedaj baje zelo debel,
je stanoval po poročilih iz Budimpešte v sov-
jetskem poslanstvu na Dunaju skupaj s svojim
tajnikom Balogom. V neki hiši v drugem du-
najskem okraju pa so imeli komunisti svoje
tajne seje v času, ko je zboroval na Dunaju
kongres esperantistov in ogrski komunisti so
dobili svoje potne liste tudi kot udeležniki
esperantskega kongresa.

Boji v Maroku.

Pariz, 26. sept. (Izv.) En del španskih čet,
ki so se udeležile ofenzive v zalivu Alhuce-
mas, se je moral po hudih bojih umakniti.
Umik se je posrečil.London, 26. sept. (Izv.) »Central News«
poročajo, da so pretrepli Španci pri ofenzivi
v zalivu Alhucemas težke izgube. Španci so
izgubili dve veliki vojni ladji, ki sta bili zgra-
jeni šele v letih 1915. in 1916. Na španski
strani je padlo 900 mož.

VELIKA TATVINA V PRAGI.

Praga, 26. sept. (Izv.) Neko veliko trgo-
vino s kožuho vino so tatovi popolnoma ople-
nili. Škoda znaša 100.000 čeških kron.češkoslovaška
in Sveta stolica.Spor, ki je nastal med Sv. stolico in češko-
slovaško vlado zaradi praznovanja Husovega
dne (6. julija) še vedno ni poravnana. Dne 3.
t. m. je »Česke Slovo«, glasilo češkega zuma-
njega ministra Beneša in češke narodne
cerkve, v članku »Vatikanske polemike« sku-
šalo oprati Beneša. Članek namreč sporoča,
da je minister Beneš izročil Vatikanu »for-
mulo«, v kateri je bil podan način proslave
Husovega dne. V istem članku se tudi ostro
napada »Osservatore Romano« in se vatican-
ski diplomaciji podtikajo neiskreni nameni,
ki naj bi se skrivali za članki v »Osservatore
Romano«. — V petkovi številki (25. t. m.) se
»Osservatore Romano« na uvodnem mestu
peča s tem člankom; izjavlja, da podatki gla-
sila »Česke Slovo« niso resnični in še enkrat
kategorično ugotavlja, da minister ni prišel v
Vatikan, da se tudi ni vršilo med njim in
Vatikanom nikako pogajanje glede Husovega
praznika in da Beneš niti pismeno niti ust-
meno ni predložil Vatikanu ali komu drugemu
kake formule oziroma note o načinu proslave
Husovega praznika. Na koncu izjavlja ured-
ništvo, da ne bo v tej zadevi več polemiziralo
s češkimi listi, ker jo smatra s svoje strani za
razčiščeno.Češkoslovaška vlada je izdala uradni ko-
munikacije, v katerem obžaluje odhod apostol-
skega nuncija iz Prage. Pravi, da trpijo zaradi
tega odnošaji med Češkoslovaško in Vatika-
nom. Ker vlada spoštuje čustva katoliškega
prebivalstva češkoslovaške republike, želi, da
bi se nastali spor čimprej mirnim putem po-
ravnal. Kot pogoj za poravnavo zahteva od
Vatikana garancijo, da pri bodočih proslavah
Husovega praznika nikdar več ne pride do
kakega podobnega incidenta kot letos. Vatikan
naj priznava Husov praznik, ki ga je češko-
slovaška vlada z zakonom proglasila kot na-
rodni praznik, za popolnoma notranjo zadevo
češke države, o kateri odločajo samo postavni
zastopniki češkoslovaškega ljudstva.Na ta komunikacije je Sv. stolica odgovorila
(gl. »Osservatore Romano«, dne 25. t. m.), da
zaradi odhoda apostolskega nuncija iz Praga
res trpijo odnošaji med Vatikanom in Češko-
slovaško, da pa je češkoslovaška vlada
samo povod za nuncijev odhod, ne pa
brez potrebe in kljub svarilom Sv. stolice
vpeljala Husov praznik, ampak ker je letošnja
proslava Husovega dne imela izrazito proti-
katoliški in protipapeški značaj, in vlada tega
ni preprečila. Zato je jasno, da odgovornost za
vse posledice nosi češkoslovaška vlada sama.
Čustev katoliškega prebivalstva vlada ni spo-
štovala, ampak jih je še kruto žalila že s tem,
da je z zakonom vpeljala novi državni praz-
nik, zlasti pa, ker je dopustila, da je praznik
imel popolnoma protikatoliški značaj. Nazad-
nje izjavlja Sv. stolica, da ne razume, kako se
želja češkoslovaške vlade po mirnem spora-
zumu sklada s pogoji, ki se zahtevajo od Va-
tikana. Kajti v teh pogojih je izražena namera
češkoslovaške vlade, da hoče še naprej žaliti,
in sicer javno ter po zakonu, katoliško cerkev
in Sv. stolico. Zato na take pogoje Sv. stolica
ne more pristati.

SPOR MED ANGLIJO IN TURČIJO.

London, 26. sept. (Izv.) Turški zunanji
minister je izjavil dopisniku »Daily Expres-
s«, da bo samo Anglija kriva, ako pride do
vojne med Turčijo in Anglijo. Mosul je turški
in mora ostati turški. Ako bi angleške čete
zasedle mosulsko ozemlje, jih bo turško vo-
jaštvo takoj potisnilo nazaj.

NEMŠKI ODGOVOR FRANCIJI.

Pariz, 26. sept. (Izv.) Nemški poslanik
von Hoesch je danes izročil francoski vladi
odgovor nemške vlade na vabilo h konferenci
vnanjih ministrov.

UTOPLJENA PODMORNICA.

Newyork, 26. sept. (Izv.) Ameriška pod-
mornica je pri Rhode-Islandu trčila ob parnik
»City of Rome«. Podmornica se je potopila.
Utonilo je 37 mož, 13 pa jih je rešil parnik.Newyork, 26. sept. (Izv.) Torpedovka, ki so
jo poslali na mesto, kjer se je potopila pod-
mornica, je sporočila, da o podmornici ni no-
beneza sledu.

Kralj in kraljica v Kotoru

Belgrad, 26. sept. (Izv.) Kralj in kraljica
sta danes prispela v Boko Kotorsko. Priso-
stvovala sta velikim manevrom vojne morna-
rice. Nahajala sta se na jahti »Vilas«. Po kon-
čanih manevrih se je kralj vozil četrt ure v
enem izmed dvanajstih aeroplanov, ki so kro-
žili nad mestom. Potem se je vršil velik obed.
Zvečer je bila prirejena benečanska noč. Ju-
tri bo kralj odpotoval v Dubrovnik.

Ali gre ali ne gre?

NAMREČ PAŠIĆ V PARIZ.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) O vrnitvi mini-
strskega predsednika Nikole Pašića še vedno
ni avtentičnih vesti. Po neki verziji je ver-
jetno, da se bo vrnil najkasneje 6. oktobra.
Poučeni krogi trde, da je Pašić opustil prvot-
no namero, da bi odpotoval v Pariz, ker za to
ni potrebe. V Pariz odpotuje dr. Momčilo
Ninčić, ki se bo mudil tam samo par dni, tako
da bo do časa, ko se kralj vrne z ministri, ki
so v njegovem spremstvu, v Belgrad, tudi on
prišel nazaj, da se bo lahko udeležil prvih
sej ministrskega sveta.NIKOLA PAŠIĆ IN AKADEMIJA
ZNANOSTI.Belgrad, 26. sept. (Izv.) Današnje »No-
vosti« priobčujejo sledečo vest: »V krogih
mladih intelektualcev-radikalov se razpravlja
o vprašanju, da bi naj belgrajska akademija
znanosti izvolila Nikola Pašića za svojega red-
nega člana. Nikola Pašić dosedaj res ni še na-

Slovenskim prosvetnim in kulturnim društvom!

Letos dne 26. novembra obhajamo 125 letnico A. M. Slomškovega rojstva in dne 27. novembra 60 letnico dr. J. E. Krekovega rojstva, dve veliki obletnici tik eno za drugo, dveh največjih sinov, ljudskih vzgojiteljev in socialnih delavcev v slovenskem narodu. Mali slovenski narod je imel nešteto pesnikov, pisateljev in drugih imenitnih mož, a nikomur ni bil prisojen tako veličasten in topel spomin med narodom kakor Slomšku in Kreku. V skoro vsaki slovenski hiši najdeš sliko teh dveh mož, kmet in delavec, meščan in izobraženec ponižno klanjata pred njima svojo glavo, vsakemu Slovincu zaigra srce ob njunih imenih.

Dva rodova nas ločita od živnega Slomška, dokaj let je že tudi prešlo, odkar je zapustil svoje ljudstvo nepozabni Krek, nov rod pa je med tem vstal v našem Slomškovem in Krekovem ljudstvu. Zato ničesar ni tako potrebna, kakor da v sedanjem času in roku obnovimo Slomškovega in Krekovega duha. Na vsej črti bo potem naša mladina zaživela preprosto življenje; kajti z obnovitvijo tega duha bomo obnovili svo slavno dediščino slovenske narodne preteklosti. Duh slovenske preteklosti se izraža ravno v največjih narodovih sinovih, ki so izhajali iz njega in delovali zanj. Ti označujejo vrhunce razvoja narodovega genija, veliki narodovi možje so tudi sredstvo, da po njih duševno in kulturno raste ves narod, se dviga nad samega sebe, da stremi njegov živi organizem kvišku do tistih idealnih višin, ki mu jih je odmenila božja Previdnost.

Zal, da je najnovejši razvoj tudi idealno slovensko ljudstvo z drugimi narodi vred porinil v materialistični tok. Stara slovenska poštenost in kremenitost v novem ljudstvu propada, tu pa tam tudi umira, razjedajoča propalost bolestone moderne kulture že tudi med nami ohlo dviguje svojo glavo; Slomškovo in Krekovo ljudstvo se vedno bolj oddaljuje od svojih vzornikov.

Skrajni čas je, da zaobrremo ta pogubonosni razvoj v ljudstvu, da vpostavimo zopet duha Slomška in Kreka na stara mesta ter v njem in po njem obnovimo vsa polja našega narodnega bitja in žitja: družino, župnijo, stanove, šolo, književnost, umetnost in celotno ljudsko kulturo. Na vseh teh poljih sta nam odkrila Slomšek in Krek nemisljive zaklade, ki moremo iz njih zajemati za vse čase. Kot duševno sorodna genija sta Slomšek in Krek za stoletje naprej pokazala pot slovenskemu narodu, učeča in delujoča iz naroda za narod, sta odkrila zadnje življenske zakone slovenske narodne samobitnosti ter tako postala nesmrtna v našem narodnem spominu.

Vsak na svojem polju sta Slomšek in Krek Slovincu nenadomestljiva. Slomšek je zajel najgloblje in najbolj skrite nihilizme in utripe slovenskega srca, vso njegovo ljubeznivost in plemenitost, vernost, lepoto in pesniško globokost v svoje spise in postal tako buditelj in dramitelj za vedno. Tako odločno kakor on še do njegove dobe ni nihče poudarjal pristno narodnega, slovenskega stališča. V svojih ognjeviti govori, prozetih tople, požrtvovalne ljubezni do slovenske domovine in do slovenskega jezika, v svojih mnogoštevilnih spisih, prepojenih z nepokvarjenim duhom iskrene domobitnosti in preproste prisrčnosti, je vnelo v našo dušo in prezirano dušo slovenskega

trpina za močno ljubezen do rodne zemlje in do lastnega jezika. Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo zadbili od svojih starih, je talent, ki nam ga je Gospod nebes in zemlje izročil. Beseda materina je vseh dobrot največja dobrota, jasno ogledalo vsakega ljudstva. Ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik! Za čast svojega jezika vsak pošteni mož bolj skrbi ko pošteni ženin za čast in poštenje svoje neveste! Ne bodi vas sram, da ste Slovenci, to naj bo vaša čast! Tako je bila njegova beseda. Slovenskemu ljudstvu je Slomšek zbudil veselje do lepe slovenske pesmi, ljubezen do starih, častljivih običajev in navad. S spretno roko in z dobrim razumevanjem slovenske duše je položil prve temelje slovenski šoli, z veliko vztrajnostjo je budil in bodril pisateljske talente in je po njih in s svojimi spisi odločilno vplival na razvoj slovenskega slova. Največji dobrotnik slovenskega naroda pa je postal z ustanovitvijo Družbe sv. Mohorja, rešitelj velikega dela slovenskega Spodnjega Štajerja vsled prestavitve škofijskega sedeža iz St. Andraža v Labudski dolini v Maribor.

Krek pa je sodobnemu kulturnemu in socialnemu razvoju primerno pozval svoje ljudstvo k bratski tekmi z drugimi narodi na kulturnem in gospodarskem polju. Z genialnim pogledom v prihodnost ga je vzgajal za veliko jugoslovansko bodočnost, v katere začel živimo.

Ker tvori dediščina obeh teh mož višek našega slovenskega in jugoslovanskega prosvetnega programa ter daje temelj naši ljudski izobrazbi, smatrajo Prosvetni zvezi v Ljubljani in Mariboru ter Družba sv. Mohorja na Prevaljah za svojo največjo dolžnost, da pozovejo vsa slovenska prosvetna in kulturna društva k dostojni proslavi Slomšek-Krekovih rojstnih obletnic. Ta proslava naj bo v znamenju poživitja Slomškovega in Krekovega duha v vseh društvenih članih in v vsem slovenskem ljudstvu. Proslava se naj ne izvršuje v velikih zunanjih manifestacijah, temveč v čistem, notranjem, resnem delu; kakor sta tiho in resno delala Slomšek in Krek, tako hočemo ob njunih obletnicah tudi v našem ljudstvu poživiti misel za tako delo. Združiti hočemo Slomškovo skromno natančnost in podrobno ljubezen do vsega, kar je domače-slovenskega, s Krekovo genialno velikopoteznostjo. Tako bomo postavili nerazrušljive temelje za veliko našo slovensko in jugoslovansko bodočnost!

Za Prosvetno zvezo v Ljubljani:

Dr. Jakob Mohorič, Vinko Zor.

Za Prosvetno zvezo v Mariboru:

Prof. Iv. Prijatelj, Jože Stabej.

Za Družbo sv. Mohorja na Prevaljah:

Dr. Fr. Cukala, Fr. S. Finžgar.

Boji v Siriji.

Pariz, 26. sept. (Izv.) Po uradnih poročilih vojnega ministrstva za francoske čete utrdbo Sueida zopet dobile v svojo oblast. Francosko posadko so osvobodile čete generala Gamelina po hudih bojih. Francozi so razpolagali s številnimi tanki. Do večera so osvojili Francozi višine v okolici, naslednjega dne pa so vkorakali v mesteca. V Parizu vlada nad uspehom francoskega orožja silno veselje.

Zeneva, 26. sept. (Izv.) Na Društvo narodov so poslali prišastke stranke, ki dela za neodvisnost Sirije, brzojavko, v kateri pozivajo

Društvo narodov kot vrhovnega mandatarja nad Sirijo, da preišče razmere v Siriji in napravi red.

Carigrad, 26. sept. (Izv.) Druzi so proglasili svoje ozemlje za »neodvisno Sirijo« in so si izvolili sultana El-atraša za svojega državnega poglavarja. Sestavili so tudi svojo vlado, kateri predseduje dr. Abduruman Šabender.

Pariz, 26. sept. (Izv.) Iz Damaska poročajo, da se udeležuje bojev proti Druzom 20.000 mož, ki imajo na razpolago 42 tankov, 30 oklopnih avtomobilov in 140 letal.

Krojaški atelje

K. Pučnik
Tavčarjeva ul. 3
najboljše angleško blago
prvovrstno delo

Beleške.

Avtentičen glas o sporazumu med Radićem in Pašićem. Z ozirom na očitke Svetozara Pribičevića, ki divje agitira proti radićevci in s tem baje izdali »državotvorno jugoslovansko« politiko, odgovarja oficijelno glasilo »radikalne stranke« Samouprava« sledeče: »Ko bodo objavljeni protokoli o sestankih za zaključitev sporazuma med NRS in HSS od 3. in 4. julija t. l., bosta g. Pribičević in vsa naša javnost zvedela, kolika krivica se dela radikalom od samostojnih demokratov, ki jim očitajo, da so prehitro in prelahko opustili sodelovanje s samostojnimi demokrati. Prejšnji sporazum kot politični akt ni v ničemer oslabilen s sporazumom, ki je sklenjen s HSS, ker se tudi po tem novem sporazumu ima izvajati ista politika, ki je bila dogovorjena s sporazumom med SDS in radikali. Kot politična stranka SDS torej nima objektivnih političnih razlogov, ako nastopa proti temu sporazumu.« Nadalje piše »Samouprava«: »Svetozar Pribičević sežiga za seboj vse mostove, uničujoč vsako možnost povratka za slučaj, da ga uspeh sporazuma med HSS in radikalno stranko privede k njemu! In je mnogo izgleda za tako eventualnost!« — Čisto jasno torej izjavlja tukaj organ radikalov, da je Pašić sklenil z radićevci bistveno enak sporazum, kakor sta ga imeli radikalna in samostojna-demokratska stranka, da se bo torej izvajala tudi pod RR vlado ista centralistična politika, kakor se je pod PP režimom. Radikali si za centralizem nadejajo s pomočjo Radića še večjih uspehov nego so jih imeli v zvezi s Pribičevićem! Dejanski dogodki tudi popolnoma potrjujejo »Samoupravine« konstatacije, kajti centralizem divja danes v naši državi še hujše nego je prejel! Kaj bo neki dejal na »Samoupravine« konstatacije zgovorni »Kmetijski list«, ki svoje bravce prepričuje, da se bo pod RR vlado vsa politika v državi od temelja spremenila?

Preveč občutljivi so gospodje pri »Zvezi kulturnih društev«. Pritožujejo se namreč po »Jutru«, da jih mi napadamo, ker svarimo naša društva pred vstopom vanjo. — Mi nikogar ne napadamo, najmenj pa še kakšno društvo. Mi smo samo ugotovili, da »Zveza

kulturnih društev«, ki na Štajerskem vabi v svoj krog tudi naše ljudi, ni na katoliškem kulturnem programu. In to stoji! Kaj, ali je mar tudi »Zveza kulturnih društev«, prešla pod novo vlado s samostojno kmetjsko zvezo v katoliški tabor? To bi bilo pa res zanimivo. Če bo šlo tako naprej, bomo mogli kmalu pozdraviti v naši sredi še gospoda dr. Žerjava, prijatelja Ribnikarja in pa končno še naše komuniste. Pa pravijo, da se naše vrste »razkrajajo«!

Abiturijenti, akademiki!

Čas prijetnih počitnic poteka. Alma mater nas vabi in nudi svoje bogate vire. Vsi, ki smo žejni čiste resnice, višje vede, se bomo odzvali.

Toda težki so zdaj časi za študente. Imamo sicer Univerzo v Ljubljani, kjer so tudi življenski pogoji dokaj omiljeni, a ona nam ne nudi vsega. Medicina je nepopolna, nekaterih strok pa sploh ni. Zato se mnogi v negotovosti ozirajo okrog. Podajati se v inozemstvo je marsikomu nemogoče. Vendar naj radi tega nihče ne obupava. Saj imamo v Zagrebu dokaj varno zatekališče. Medicinci, veterinarji, agronomi, šumarji, eksportaši, umetniki, pedagogi, pridite! Fakultete in visoke šole nam nudijo vse in kdor je skromen in dobre volje, bo živel zadovoljno.

Imamo pa tudi slov. kat. akad. društvo »Danica v Zagrebu«. Tudi ona vas vabi in nudi vse, česar še nimate in kar potrebujete za svojo splošno izobrazbo, srčno vzgojo. Z Bogom za narod je geslo, pod katerim že stoji trideset neustrašenih borcev za kršč. socialni program, trideset veselih družabnikov, dobrih prijateljev. Pridružite se! Strnimo vrste. Čaka nas še delo, koristno za nas same, potrebno za slov. narod, ki se ne sme vtopiti v tujem morju. In dana nam je še posebna naloga. Tvorimo naj živo vez z brati Hrvati, pripravljamo se kot apostoli za naš solnčni Jug, daljni Vzhod, Danica nam sveti. Krži se na gori blesti. Tovariši, bratje v duhu, pogumno med nas, naprej!

Daničarji v Zagrebu

Palmotičeva ul. 32.

Dijaški vestnik.

Pravnozgodovinski izpiti. Dekanat juridične fakultete je razglasil, da se bodo vršili pravnozgodovinski izpiti v času od 5. do 12. oktobra. K izpitu se je prijavilo 40 kandidatov.

Informativni sestanek akademikov-abstinentov se vrši v »Akademske kolegijske« v Kolodvorski ulici v torek 29. sept. ob 20. uri zvečer v svrhu osnovanja akad. abst. društva »Treznost v Ljubljani«. Prosim gg. akademike-abstinate, da pridejo na imenovani sestanek. — Dr. Fedor Mikšič.

SAMO 150 Din (600 kron) stane:

VOLNENO BLAGO (3 metre) — za ženski plašč
SUKNO (3 metre) — za moško obleko
DOUBLE - SUKNO (1½ m) za moški vrhni suknjič.
FINI VELOUR 140 cm, čista volna, v vseh barvah
Din 120.— meter.

OSTANKI raznega blaga po 10.— Din meter.

A. POTOKAR — LJUBLJANA

poleg trga, pri »Zmajskem mostu«.

NESREČE V ANGLEŠKEM LETALSTVU.

London, 26. sept. (Izv.) V angleškem vojaškem letalstvu je tekom zadnjih 11 dni 18 letalcev smrtno ponesrečilo.

Ob Kolubari.

Belgrad, 20. septembra 1925.

Suoči sem se vrnil z malega izleta po Srbiji. Nisem prišel daleč, samo do Uba me je zanesla pot. Ub je malo, a bogato gnezdo blizu reke Kolubare, južno od Obrenovca in Sabca. Leži približno v sredini trikota, ki ga tvorijo mesta Sabac, Obrenovac in Valjevo. Kraj sam ni zanimiv, zanimivosti polna pa je pot do tje. Ozkotirna železnica iz Obrenovca je potegela do Lajkovca, odkoder moraš dve do tri ure koračiti peš, če hočeš priti v Ub. Lahko pa prideš iz Lajkovca tudi s pošto. Dolgočasna pot je to, ne le radi poštnega voza, ki ti zrahlja vse kosti, ampak tudi radi tesnih vagonov ozkotirne železnice. Za dolge in obilne ljudi so ozkotirne železnice prave vice. Iz tega razloga, čeprav nisem ne dolgin, ne debeleuh, sem se odločil za drugo pot. V Zabrežju, kjer sem izstopil iz parnika, se mi je ponudil voznik, da me popelje v Ub. V treh urah smo tam. Našla se je manjša družba, s katero smo skupno odpotovali do skupnega cilja. Tri ure vožnje — tri ure neizrečenih muk. Nikdar v življenju se moje kosti še niso tako pretresle ko v teh treh urah. Voz je bil star, kmetički »fijaker« — po slovensko bi se reklo kočija — »na fedrima«. Vendar sem se moral krčevito držati svojega sedeža, da nisem zletel v globoko blato. Prva polovica ceste je bila v takem stanju, da je srbska sopotnica, ki se je z menoj vozila, odločno izjavila: »To ni slab, ampak to je strašen pot.« Potožili so me, da bo druga polovica poti boljša, kar je bilo tudi res. Zanimivo je, da je ta cesta najslabša ravno v tistem svojem delu, kjer stanejo voditelji zemljoradniške stranke in bivši poslanec znaní Voja Lazić in kjer je največ zemljoradnikov. To, kar se skozi njegovo vas, in mimo njegove hiše vleče, tega pri

najboljši volji ni mogoče imenovati cesto. Na moje vprašanje, če je to morda kaka občinska pot, mi je voznik povedal, da je to državna cesta, da pa je nihče ne popravlja. Kakor v opravičilo je mož pristavil: »Pa kaj hočete, vojska je bila. Vse ceste so uničene po težki artiljeriji, ki je tod vozila.« »Seveda, pravim, če cesta od leta 1914. ni bila popravljena, potem ni čudno, da je taka.« »Avstrijeci so med vojno to cesto popravili,« mi pojasnjuje sopotnik, »a pozneje je vse propadlo. Mi se pritožujemo, pa vse nič ne pomaga, ker ves denar država daje v Makedonijo.«

Z zanimanjem sem opazoval sela in polja. Hiše so na zunaj lepe, bele, deloma celo rdeče-modro barvane. Eno celo uro smo se vozili skozi eno samo selo Stubline, kjer ima Voja Lazić svojo domačijo. Hiše so zelo raztresene. Vsaka kmetija ima svojo hišo in gospodarska poslopja sredi posestva. Bogastvo teh kmetij je očitno. So tu kmetje, ki posedujejo do 200 ha prvovrstne, rodovitne zemlje. Mačva in ta okraj ob Kolubari sta najbolj rodovitna in celi Srbiji. Bogastvo posameznih kmetij sem cenil po kupih slame, katera je spravljena okrog hiše. Ponekod je videti 5 do 6 tako velikanskih kupov slame okrog ene kmetije, da se ti zdi, kakor da bi tam stala cela vas velikih in visokih s slamo kritih hiš. Skednjevi in kozolcev svetda v teh krajih ne poznajo, zato spravljajo slamo na tak način. Svet je po večjem delu obdelan. Mnogo pa je videti tudi pušče. Posebno zanimiva so ogromna polja koruze in pa celi gozdovi sliv. Na prvi pogled je jasno: tu je doma blagostanje. Pri umnem, modernem, varčnem in pridnem gospodarstvu bi bil to pravi raj.

Utrujeni konji so komaj še vlekli težki voz in naše kosti so bile zmučene. Zato smo vsi z veseljem pozdravili gostilno, pred katero je zavil voznik, po starem običaju vseh voznikov. Iz radovednosti, čeprav nisem bil po-

treben nobene tistih dobrot, ki jih je nudila gostilna, sem vstopil vanjo. Bil sem sicer lačen, pa jesti nisem mogel, pač pa so mi ponujali vino, pivo in rakijo. Ker vom, da vino v teh krajih po podeželskih gostilnah vedno smrdi po plesnivih sodih, ker tudi pivu nisem zaupal, sem se odločil za čašo rakije. Dobil sem jo en frakelj, pokusil in jo velikodušno daroval vozniku. Bil je delaven dan — petek, in čutil sem se, da ima gostilna na tak dan toliko gostov. Niso to bili popotni ljudje, ampak sami domačini, kmetje iz sela Piroma. Bilo jih je v gostilni 14, ki so pili vino, rakijo, politizirali in kvartali. Tega pri nas ne vidiš pogostoma. V Srbiji pa je to običaj, posebno po vojski. Isti dan sem prišel skupaj z nekim srbijskim kapitanom, s katerim sva se menila o razmerah v Srbiji. Potožil mi je, da gostilne in kvarte strašno upropaščajo srbskega kmeta. »Ali ste videli,« me vpraša, »da ima vsak naš seljak na komolecu raztrgano obleko?« Res je, možje, ki sem jih videl v gostilni, ki sem jih srečaval po poti, ali na trgu, kjer so prodajali svoje blago, vsak ima prevrtan komolec, če njegova obleka ni čisto nova, če pa je že zelo stara, je pa izdatno prevrtana tudi drugod. Vse to sem kapetanu odkritosrčno priznal in vprašal, kako to. In razložil mi je ta pojav takole: »Najhujša nesreča za nas in za seljake je politika, ki se dela v gostilni. Tam sede okrog mize, pijejo in politizirajo s komolci naslonjeni na mize. Vse raztrgane komolce ima politika na vesti. Zraven pa kvartajo in s tem upropaščajo svoje gospodarstvo.« In res so mi povedali, da je pred par dnevi tam blizu neki kmet v enem dnevu za kvartal 7000 Din, vse kar je doslej dobil za svoj jesenski pridelek. O drugem kmetu so mi pripovedovali, da je prodal dva hektarja zemlje, da zadosti nekim drugim obveznostim. Toda, ko je za ta dva hektarja zemlje prejel 30.000 Din, ni šel domov, ampak je ostal v

gostilni ter v treh dneh v družbi ciganskih muzikantov pognal vse, kar je dobil za zemljo. To so v resnici žalostni socialni pojavi.

Damasčke piše v svoji zgodovini narodne ekonomije, kako je Španija v 15. in 16. stoletju ščitila veleposestva plemstva, svojega vladajočega sloja, na ta način, da jih z davki nikdar ni obremenjevala in da je davke vedno prevajala na malega kmeta. Vsled tega velikašu ni bilo treba traditi se, da bi bil iz zemlje izčrpal tisto, kar bi zemlja mogla nuditi. Njegova zemlja je bila neobdavana, a tudi neobdelana. Le mali kmet je delal in gural, da bi iztisnil iz zemlje vse, kar je mogoče, da bi mogel preživeti sebe in da bi mogel plačati ogromne davke. Posledica vsega tega je bila pa ta, da mali kmet pri vsej svoji pridnosti ni zmogel bremen, ampak je propadel. Z njim je propadlo špansko kmečko gospodarstvo in z njim tudi moč in slava Španije; kajti zlato iz španskih kolonij v Ameriki ni moglo nadomestiti sadov blagoslovljenega truda domačega kmeta. Na to sem mislil, ko sem primerjal gospodarstvo srbskega in slovenskega kmeta. Na to sem mislil, ko sem premišljeval, zakaj imamo pri nas v Sloveniji drugačne davke kot jih imajo tu preko Drine. Razumljivo je, če srbski politiki in strankarji hočejo varovati svoje rojake pred prevelikimi bremenmi, sklicujoč se na žrtve iz svetovne vojne. Ni pa razumljivo, da srbski narodni gospodarji ne uvidijo, kam mora pripeljati državo prevelika obremenitev gospodarsko revnejših krajev in premajhna obremenitev zemlje, ki bi mogla biti raj.

V teh krajih se nekoliko pozna vpliv ogrskih prečanskih kraljev. Lepa je tu živina, lepi konji — ogrske pasme. Prečanski vpliv pa se kaže posebno pri nošnjih. Moški še povešeni nosijo svojo seljaško obleko, ženske pa skorajda nič več. Nekta učiteljica mi je pripovedovala, da se vlada zelo prizadeva ohraniti

Dnevne novice.

Obvestilo za po povodnji poškodovane. G. finančni minister dr. M. Stojadinović je sporočil g. narodnemu poslancu Smodeju na njegovo pismo z dne 27. junija, da so pristojne finančne oblasti v polni meri uvaževale zahtevo g. poslancu in so davčni uradi v Ljubljani, Logatcu in Kranju ustavili eksekucije pri vseh strankah, ki so bile po povodnji oškodovane, a odpisi davkov se bodo izvršili v vsakem konkretnem slučaju, kolikor bodo po zakonu osnovani. Sporočamo to interesiranim krogom, da bodo vedeli postopati v slučaju, da se kje naročila g. finančnega ministra ne bi izvrševala.

Vprašanje zveze Slovenije z morjem je življenjskega pomena za gospodarski napredek naše dežele. Umevno je, da se spričo dveh projektov, ki sta v tem oziru aktualna, obedve stranki z enako vneto potegujeta, vsaka za svoj načrt. Na obeh straneh so razlogi za in proti in da bi se vsem ustreglo, bi se morala izpeljati oba načrta. Dokler se plete okoli teh projektov neponenjujoča debata, je laiku skoro nemogoče, ako hoče biti objektivni, dati prednost enemu ali drugemu. Naj obe strani svobodno dalje razlagata svoje vidike zlasti z ekonomskega in rentabilitetnega stališča, z gotovostjo odločiti, kateri projekt da je s tega edino merodajnega stališča najboljši, pa ni stvar časopisa, kajti peremptorično in objektivno, od vseh postranskih vidikov prosto sodbo glede tega morejo končno vendarle izreči strokovnjaki v železniško prometnih in gospodarskih ter tehničnih vprašanjih. Mogoče se tekom časa mnenja le razčistijo, vsak pa bo vesel, če se bodisi ta ali oni projekt enkrat — resnično udeleži! Korist bo imela cela Slovenija bodisi od Musilove bodisi od Klodičeve proge.

10. oktober — Koroški dan. Bratje in sestre! 10. oktobra t. l. obhajamo peto obletnico ponesrečenega koroškega plebiscita. Dolžnost nas vseh je, da povzdignemo ta dan svoj glas po širni in lepi naši domovini ter povemo celemu svetu, da je Koroška Slovenija naša zemlja, naša posest, katero posedujejo naši rojaki. Ta sveta zemlja, kjer je tekla zibelka Slovenstva, mora biti združena s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. To je naravna posledica in vsako drugo rešitev slovenskega koroškega vprašanja moramo enodušno in z vso odločnostjo odklanjati. Zato moramo 10. oktobra t. l. ponovno in javno manifestirati za naše edinstvo z brati onstran Karavank in po vsej Jugoslaviji enoglasno zahtevati združenje s Slovenskim Korotanom. Bratje in sestre! Pozabite ta dan vse malenkostne strankarske diference in družite se z nami v misli na Koroško Slovenijo. — Jugoslovenska Matica.

Na Ravih je bila dne 22. t. m. pokopana ob ogromni udeležbi domačega in okoliškega ljudstva dne 20. t. m. v Ljubljani umrla gospa Julija Andrejka, soproga upokojenega podpolkovnika Jerneja Andrejka-Livnogradskega. Pokojna je bila hčerka 4. nov. 1881 umrlega predstojnika rač. urada pri tržaškem namestništvu, vladn. svet. Franca Andrejka, svojčas zelo vpljavnega tržaškega rodoljuba, ki je mnogo občeval s pesnikom Koseskim, svojim ožjim sorojakom (glej »Dom in svet«: Koseski in Franca Andrejka, 1916, str. 105). Blaga rajnica je bila pravi biser ženstva: tiha, skromna, ponižna in ljudomila. »Povsod v

narodno nošo. Gospodinjske šole, ki jih Srbi imenujejo »škole za domačice«, imajo nalogo tudi v tem oziru vršiti propagando. Dekleta morajo biti v teh šolah opravljena v narodne noše. Katera ima najlepšo narodno nošo, dobi od države posebno nagrado. Pa vseeno svila izpodriva domačo volno. Rekli so mi: »Škoda, da ne ostanete tu v nedeljo, da bi videli krasne, moderne in svilene obleke naših kmetic, ki se ta dan zberejo na trgu okrog cerkve.« Vprašal sem prijatelja: »Ti, tedaj tukaj ljudje radi hodijo v cerkev k maši.« »E, kaj še,« pravi, »pridejo le na trg okrog cerkve. V cerkev ni nikogar. Kaka stara ženska morda še pride.« In res sem tudi drugod opazil isto. Poleg tega pa imajo ljudje po večini strašno nenaklonjenost napram popu. V nekem oziru se mi to zdi nekoliko razumljivo. Nimajo ž njim nobenega stika, razen službenega. Službeno opravilo popovo pa ni težavno. Pridige nima nikdar nobene, krščanskega nauka nikdar ne uči, obhaja in spovedovat mu ni treba, v hišo pride navadno samo ob času »slave« blagoslovit kolač, in zato mu je treba plačati do 100 Din, kaj čuda, da ljudje potem ne čutijo in ne uvidevajo, čemu jim je sploh pop. Drugače je seveda v tistih krajih, kjer pop res vrši svojo dolžnost ne le kot dušni pastir, ampak tudi kot kulturni delavec. Kakor so mi rekli mnogi poznavalci, je Makedonija v tem oziru daleč pred Srbijo. In to je tisto, kar mora vsakega prijatelja srbskega naroda navdati s strahom in skrbjo: kaka bo bodočnost?

Nazaj me je pa le potegnil poštni voz do Lajkovca in od tod nesrečna ozkotirna železnica do Obrenovca in Zatrežja. Videl sem malo hribovitije dele okraja in gledal iz poštnega voza ljudi, hiše in polja. Ob cestah stoji mnogokje nizki kamniti spomniki in spomin padlim v bojih leta 1914. in 1915. Na

naši družini prva, tudi v smrti,« kakor je njen g. soproga ganljivo poudaril ob njenem grobu. Večni mir dobri duši!

25 letnice mature praznujejo vsi ljubljanski maturanti letnika 1900 dne 6. oktobra na Bledu. Na vprašanja odgovarjam, da se udeležimo te 15 letnice vsi brez razlike mišljenja. Prijave se pošiljajo g. glavarju Ljudevitu Klobiču v Ljubljani. Nekateri bi želeli, da kateri izmed tovarišev-duhovnikov daruje sveto mašo na Otoku, v tem slučaju bi šli kar z Lese na Bled. Na veselo svidenje! — Dr. K. Capuder, Ljubljana.

Poročka. Včeraj se je poročila v Belgradu g. Minka Špunt z gosp. Savo Mihajlović, bivšim poročnikom, sedaj bančnim uradnikom.

Orglarska šola Cecilijinega društva v Ljubljani se prične v sredo 30. septembra. Ta dan bo ob devetih vpisovanje vseh učencev in sprejemni izpiti za nove učence. Vpisnina je 20 Din. Učnina mesečno 50 Din. Na orglarski šoli je število učencev omejeno na največ 20. Sprejemajo se samo glasbeno nadarjeni mladeniči, ki imajo namen postati cerkveni organisti in pevovodje. Pouk traja tri do štiri leta. Za letos je novih učencev že več kot dovolj priglasičenih in bodo še od teh sprejeti samo najbolj sposobni.

Popravek. V včerajšnjem komunikuju akcijskega odbora za gradnjo železnice Kočevje-Brod Moravice se je zgodila neljuba tiskovna pomota, kajti prebivalstvo ob tej proggi ne šteje 72.989 prebivalcev, ampak 27.989.

Nihče ne bi verjel, da se še danes najdejo ljudje, ki nočejo biti srečni. To pa je čisto resnična zgodba, ne namišljena kot drugi romani in povesti. Šel sem okrog po naši mili domovini, ne morda iz razloga, da bi videl te divne kraje — te že zdavnaj poznam — ampak gnala me je želja videti ljudi, se pogledati v njih duševno življenje. Nadel sem si nalogo, iskati ljudi po svetu, ki nočejo biti srečni. Ko sem ta svoj načrt razodel svojemu tovarišu, se je ta silno nasmejal, rekoč, da ne bom našel nikogar na svetu, pa če grem celo v sredno afriško puščavo. Meneč, morda ima moj tovariš res prav, sem se malo zbal tega pota, a trmast kakor sem, sem se kljub temu napotil. Vsak bravec bo mislil, ko to bere, isto kot moj tovariš. Ali jaz sem prišel čisto do drugih zaključkov, sam iznenaden. Korak za korakom sem zadel sam na ljudi, ki nočejo biti srečni, le redki so, ki znajo svojo srečo ceniti. Najdejo se danes celo ljudje, ki nočejo za 10 Din avto, konja s kočijo, ki ne marajo kompletne sobne oprave, fantje, ki ne marajo moškega kolesa za 10 Din. Našel sem nadalje kmeta, ki noče niti slišati, nikaar šele kupiti slamoreznice, železnega pluga, brane za 10 Din; gospodinje, ki so se branile kupiti kuhinjsko opravilo, 18 komadov kuhinjske aluminijeve posode, Slovenske kuharice, električni likalnik, kuhinjsko tehtnico, kuhalnik, stroj za rezanje mesa, razne servise za šest oseb po 10 Din. Naletel sem tudi na gđene, ki nočejo ogledala, ženske ure z zapetnico, finega ženskega dežnika, 3 parov svilenih nogavic, volnenega žemperja, umetniške slike Matere božje, Sienkiewiczevega romana »Z ognjem in mečem«, 1 par zlatih uhanov, velike škatle pismenega papirja itd. itd. Videl sem ljudi, ki so se branili aktovke, finega bla-

kamnih so vklesana imena onih, ki so padli tam, kjer je spomenik. Tod je vihrala bojna vihra ona nesrečna leta in tod okrog počiva mnogo slovenskih mož in fantov. Kdo ve, kje trohne? V Lajkovcu sem čakal na vlak skoro dve uri. Na peronu ob vrtni ograji vidim nosilnico, na kateri leži mlad vojak. Pristopim in vprašam: Kdo, kako in kaj. Bil je Slovenec, doma od Teharjev, 21 let star, doma ga čaka domača gruda, oče in mati in bratje, njega pa peljejo na nosilnicah iz Valjeva v Belgrad, ker že šest tednov so mu noge kot mrtve. Prehladil se je in sedaj leži, na nogi ima že rano. Kostna jetika bo to, si mislim. Pa ne rečem nič drugega ko: Moli fant! Kaj naj človek reče, saj ni to prvi in ni zadnji iz naših logov in hribov, ki ga ne bo več nazaj. Lepo sta mu stregla dva vojaka-Srba iz bolničarske čete. Dober narod, a drug svet!

Iz Zatrežja nas je brzi parnik peljal po Savi v Belgrad nazaj. Spotoma smo srečavali moderne parnike, ribiške čolne, motorne ladje, športne čolne in težaške ladje, ki so jih brodniki vlačili po Savi navzgor proti domu, ko so svoj tovor oddali v Belgradu. Tako so pred 80 leti še naši predniki vzdrževali promet med Zalogom in Siskom. Danes se v skalah ob Savi od Save do Zidanega mosta pozna le še sled tiste poti, po kateri so vlačili ladje navzgor, kakor jih vlačijo še danes ti srbski seljaki.

Pri železniškem mostu smo srečali krasni parnik »Kralj Aleksander«, poln ljudi, z godbo na krovu. Vozil je okrog Belgrada po Savi in Donavi na sprehod udeležence pravniškega kongresa. Priredili so jim to vožnjo, da vidijo Belgrad in kos srbske zemlje. Toda Belgrad ni Srbija, in Belgrajčani še niso srbski narod. France Zar.

ga za moško obleko vredno 1000 Din, kupiti za 10 Din. Marsikdo bo zmajal z glavo, češ, to je nemogoče, tako nepametnih ljudi vendar ni. Tudi jaz sem tako mislil, dokler se nisem prepračil, da je res tako. Vsakdo, ki ne kupi srečke efektne loterije D. P. D. v Ljubljani, ki jo dobiš po vseh vaseh in mestih po Sloveniji v raznih trafikah in trgovinah, noče biti srečen. Srečka stane samo 10 Din. Zatorej kupi srečko nemudoma in sreča bo na Tvoji strani!

Pevske zборе, včlanjene v Južnoslovenskem Pevškem Savezu, opozarjamo na slavnostni koncert »Ljubljanskega Zvoznaka«, ki se vrši v ponedeljek 5. oktobra t. l. ob 20. uri v Unionski dvorani v Ljubljani ob priliki 80 letnega jubileja društva, 15 letnice delovanja zborovega pevovodje g. Zorka Prelovca, v proslavo 25 etnega umet. delovanja skladatelja g. Emila Adamičiča. Komerza po tem koncertu naj se udeleže zastopniki in peveci vseh včlanjenih pevskih zborov. — Odbor Ljubljanske župe JPS.

Razpis ustanov trgovca Antona Kolena za dijake srednjih šol. Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolena v Celju razpisuje dijaške ustanove za dijake srednjih šol po nastopnih določilih: 1. Ta ustanova je namenjena dijakom gimnazije, trgovske šole, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom gospoda Antona Kolena pa se smeje te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja. 2. Prednost pri prejemanju štipendij imajo v vsakem primeru taki pridni potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencem, veletržcem v Celju, v sorodu ali svaštvu, ya njimi domačini iz gornjegrajskega okraja, sicer pa Slovenci sploh brez ozira na spol. Za posamezne štipendije ni določena nobena vsota, temveč kuratorij določa po vsakokratnih razmerah in po stanju dohodkov iz glavnične imovine višino posameznih naklonitev in oseb štipendistov. 3. Prošnjam je priložiti zadnje izpričevalo, pri prosilcih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom ali na to, da so doma iz gornjegrajskega okraja, tudi listine, s katerimi dokažejo svoje trditve (krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.). Tudi je treba v prošnjah navesti, kako dolgo že prosilec študira na dotični šoli ali dotičnem zavodu in koliko časa bodo po priliki trajale študije; nadalje je treba priložiti popis njegovih osebnih razmer ter jih posvedočiti z uradno listino (ubožnim izpričevalom). Vpoštevajo se samo pismene prošnje. Osebna intervencija je brezpogojno izključena. Prošnje so vložiti izključno pismeno na naslov: Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolena v roke g. dr. Ernesta Kalana v Celju, do dne 10. oktobra 1925.

Pritožbe odpuščenih madžarskih uradnikov. Takoj po prevrtu l. 1918. je morala naša državna oblast odpuštili in državne in občinske službe veliko število uradnikov madžarske narodnosti, zlasti železničarjev, ki se niso hoteli pokoriti poveljem novih oblasti, ampak so delo sabotirali, kjerkoli so mogli. Odpuščeni uradniki madžarske narodnosti so se pritožili na jugoslovansko-madžarsko razsodišče in zahtevajo, da jim naša država izplača njihove plače od dne odpusta pa do sklepa miru v Trianonu. »Samouprava« poroča, da bodo s svojo pritožbo in s svojimi zahtevami propadli, ker niso bili odpuščeni iz službe iz narodnostnih ozirov, ampak ker so svojo službo opravljali nekorektno, da so morali biti odpuščeni.

Most v Bohinjski Bistrici. »Samouprava« poroča, da je ministrstvo za javna dela odobrilo kredit za zgradbo mostu preko Save na črti Bled-Bohinjska Bistrica v znesku 218.963 dinarjev.

Svarilo. Od pokrajinske zadruge fotografov za Slovenijo smo prejeli: Kakor se nam poroča, se zopet pojavljajo po deželi in mestih zastopniki raznih inozemskih tvrdk, ki nbairajo naročila za povečanje fotografiranih slik (portretov). Ker dobe taki naročniki za drag denar ničvredne izdelke, navadno pa sploh ne dobe narocenih slik, dasi morajo plačati visoko predplačilo, se ljudstvo pred takimi naročili svari, to tem bolj, ker si vsak lahko naroči povečano sliko pri domačih fotografih v Sloveniji, kjer dobe res dobro izdelavo za neprimerno nižjo ceno.

Vinkovci v — Škofji Loki. V Vinkovcih je spoštovan in ugleden meščan svojemu prijatelju pismeno čestital za god in je oddal pismo na pošto dne 9. t. m. Poleg naslova je dostavil še besedico »loko«. Cenjeni prijatelj pa ni prejel čestitke že naslednjega dne, kakor je to preračunal dobri vinkovski meščan, ampak je prejel čestitko šele dne 16. t. m. in sicer iz — Škofje Loke! Na vinkovski pošti so zamenjali latinsko besedo »loko« (v kraju, tukaj) z našo staroslavno Škofjo Loko, v Škofji Loki so pa napisali na naslov: Nazaj, naslovljeni neznan!

Službe za živinozdravnike. Na visoki šoli za živinozdravništvo v Zagrebu sta razpisani dve mesti asistentov na kirurški kliniki. Eno mesto se odda takoj, drugo pa nekaž pozneje. Projemki so določeni po deveti skupini prve kategorije s 60 odstotno položajno doklado. Prošnjam je priložiti rojstni list, živinozdravn. diplomu, spričevalo pol. oblasti o zadržanju, zdravniško spričevalo in potrdilo voj. oblasti o

doluženju voj. dolžnosti. Prošnje treba kolkovati s 25 dinarji. Cas za vlaganje prošenj na živinozdravniško fakulteto zagrebskega vseučilišča je do 28. oktobra t. l. Prosilci, ki so v državni službi, naj pošljejo svoje prošnje uradnim putem.

Ne polivajte ognja s petrolejem ali bencinom. Nekatere ženske imajo slabo razvado, da polijejo gorivo, ki je že podžgano, pa se neče vneti s petrolejem ali celo z bencinom. To neprevidnost je drago plačala rudarjeva žena na Frančiška Suštarjeva iz Hrastnika. Polila je teče trske z bencinom. Bencin se je seveda takoj vnel in je raznesel cel osteklenico. Žena je dobila tako težke opekline, da so jo morali prepeljati v ljubljansko bolnico, kjer so ugotovili zdravniki, da je njeno stanje zelo resno in je le malo upanja, da bi okrevala.

Športnike in turiste si usojam uljudno obvestiti, da ostane hotel Sv. Duh ob Bohinj. jezera čez zimo zaprt. Feliks Seljak, hotelir.

Trgovino s šivalnim stroji na drobno je otvoril v Ljubljani, Kolodvorska ulica 3, dvo-rišče, gosp. Ivan Auerhammer. bivši dolgoletni poslovodja tvrdke Singer. Glej oglas.

Opozarjamo na današnji oglas domače tovarne peči in štedilnikov Lutz d. d. Ljubljana.

Za izbornu kakovost našega mila »Gazela« lahko jamčimo. Sicer pa kupite samo en kos in uverili se boste, da je naša trditve resnična.

Pri živčnih boleznih, revmatizmu, trganju, odebelosti, sladkorni bolezni se izkazuje naravna »Franz-Josef«-grenčica kot absolutno zanesljivo odvajilo. Raziskovalci na polju znanosti o zdravljenju prebavil izjavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe. Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Novi tečaj za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo se začnejo na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 1. oktobra t. l. in trajajo štiri mesece. Vpisovanja in prospekti v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7, telefon 100. Nobene podružnice! 5973

Naj dejstva govore!

da se cenejše oblačilnih predmetov še ni kupilo, kakor se jih bo v dneh od 2. do 10. oktobra 1925 pri tvrdki

Drago Schwab — Ljubljana.

Iz Ljubljane.

Magistračni stolp. — Iz umetniških krogov smo prejeli tale dopis: Mestni magistrat je končno restavriran. Borba, ki so jo začetkom letošnjega leta začele umetniške organizacije, je rodila sorazmerno povoljen sad in delo se sedaj končuje z obnovitvijo stolpa. Obič je bil nanovo s pločevino, dobil bo novo uro in preslikala se bo krogla v njegovi prednji steni; na strelcovod so nabodli tudi zmaja iz kovine, ki se obrača za vetrom in so pravkar začeli s pleskanjem strehe in pločevina-stih sten. Kolikor smo mogli izvedeti, nameravajo stene poslikati tako, da se bo zdelo, da so iz zidu in jim mislijo dati barvo, podobno steni glavnega magistratnega poslopja. Streho pa nameravajo rdeče poslikati, češ da taka streha na deželi zelo lepo izgleda. Pripoznamo, da taka rdeča streha na deželi med zelenjem okolice prav dobro učinkuje, nismo pa tega prepričanja glede magistratne strehe, ki se nahaja v srcu mesta v Ljubljani. Še manj pa se moremo skladati z imitacijo stenke barve na stenah zvonika, ki so s pločevino obite. To bi bil naravnost pregrešek proti naravi in estetski nesmisel: Vsaka tvarina naj ima sebi primerno barvo, pločevina torej eno izmed onih barv, ki jih navadno dajemo železnim predmetom, kadar jih pleskamo. Izgleda in učinkuje naj kakor poslikana kovina, ne pa nepristno kot žid ali kamen. Naše mnenje je, da je za častljivo resno stavbo kakor je magistrat edino primerno, da dobi stolpova streha barvo črno-patiriranega bakra, spodnji del pa isto ali pa kovinsko sivkasto barvo. S tem bo estetiki in časti mesta čez in čez zadoščeno, vsako imitiranje pločevini tujih materialov in špekuliranje na vaške estetske efekte pa odločno odklanjamo. Že umetna patina, ki so jo markirali na srednjem rizalitu, se nam ne zdi posrečena, kar pa nazadnje ni prevelika nesreča, ker bo čas itak napravil v par letih svoje delo, na stolpu pa bi vsaka premodra špekulacija mogla edino škodovati.

Razstava portretnega slikarstva na Slovenskem od 16. stol. do danes se stalno spopolnjuje in je bila pred kratkim odprta nova soba modernega slikarstva, ki obsega tudi dela najnovejšega časa. Prva izdaja kataloga je razprodana in izide v kratkem nov korogiran in spopolnjen katalog. Razstava, ki vzbuja izredno zanimanje v vseh slojih, je odprta dnevno od devetih do šestih (tudi ob opoldanskih urah). Na željo večjih družb in šol priredi N. G. vodstva tudi ob delavnikih. Stalno so vodstva ob nedeljah ob pol enajstih in četrtek ob štirih. V nedeljo 27. sept. vodi g. dr. Fr. Stele. — N. G.

„LUKULO“ dišave v zavojih so najboljše!

Sportna razstava. Sportna razstava na velesajamskem prostoru, paviljon K, je otvorjena danes ves dan. V popoldanskih urah se vrši pred paviljonom promena koncert. Razstava je bila po zaključku velesajma pregrupirana in izpopolnjena z interesantno razstavo organizacije skautov ter vsestransko zelo ugaja. Odrpta ostane le še nekoliko dni. Ponovno opozarjamo nanjo posebno naše sportno občinstvo.

Slavnostni koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon« povodom 20 letnice obstoja, 15 letnice, odkar je društveni pevovodja Zorko Prelovec in 25 letnico umetniškega delovanja skladatelja Emila Adamiča se vrši v ponedeljek, dne 5. oktobra t. l. ob osmih zvečer v veliki dvorani hotela »Unions«. Na sporedu nove, še neizvajane skladbe za ženski, moški in mešani zbor skladateljev Emila Adamiča, Stanka Premrla in Emila Komela. Vstopnice in besedila skladb so že naprodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. P. n. občinstvu svetujemo, da si jih preskrbi pravočasno!

Rokodelski dom. Redne pevske vaje, ki bo v torek 29. t. m., naj se zanesljivo udeležijo vsi gg. pevci, ki žele sodelovati pri zboru. Tudi novi pevci so dobrodošli. Pričetek vaje je ob osmih zvečer.

Umrli so v Ljubljani: Marija Binter, delavka v tobačni tovarni in žena opekarskega uslužbenca, 37 let. — Anton Kodre, trgovec in posestnik, 72 let. — Angela Pirš, ključavničarjeva hči, 5 mesecev.

Tečaj za damsko prirojanje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani bo prihodnji mesec priredil v Ljubljani damski prirojanjevalni tečaj, v katerega lahko sprejme še nekaj interesantnejših moštric in pomočnic. Tečaj se bo vršil v popoldanskih ali večernih urah. Vse interesantnejše naj prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 2. oktobra t. l., ker se bo nameravani tečaj pričel že dne 6. oktobra t. l. Prijave je nasloviti na Urad za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajski cesta št. 22.

Domače krvave klobase in novi mošt (po 12 Din liter) danes pri Tičku na Gričku.

Beg od doma. Gnjezda Melita in Pavlin Marta sta dne 25. 9. ob 3. popoldne odšli z doma s Turjaškega trga št. 6 v Ljubljani v šolsko kopalnico na Resljevi cesti, kamor pa nista šli in se tudi nista vrnili domov. Gnjezda Melita je 14 let stara, za njeno starost primerne postave, okroglega obraza, rujavih oči, zdravih zob, temnih kratko pristrizanih las, oblečena v modno triko obleko, temnorjavne nogavice in rjave nizke čevlje. S seboj je imela torbico. Pavlin je stara tudi 14 let, je velike sloke postave, okroglega obraza, temnorjavih oči in kostanjevih, kratko pristrizanih las. Oblečena je v kratko pepita obleko, sive nogavice, nosi črne lakaste čevlje, tudi ona je imela ročno torbico. Najbrže sta obe deklici odšli proti Rakeku.

V hotelu Milčič se toči tudi že beli vinski, prav dober sladki mošt po 12 Din za liter.

Zaprta promet. Razglašeno se, da bo Gradišče in sicer od Nunske cerkve do Erjavčeve ceste dne 27. in 28. t. m. za vozni promet zaprta. — Tehnična sekcija.

Nezgodba. Ivan Smiljanič, baje potnik iz Djakova, je včeraj na glavnem kolodvoru izstopil iz brzovlaka, preden se je ustavil. Smiljanič je tako nespretno skočil z vlaka, da je obležal nezavesten. Slučajno se tam nahajajoči zdravnik g. dr. Travner je nudil ponesrečencu pomoč. Pri padcu si je pretresel možgane. Prepeljan je bil v bolnico.

Sladek mošt toči »Unionska« klet po 11 Din liter.

Poizkus samomora. P. Leopoldina je v Švabičevi ulici št. 11 na svojem stanovanju izpila v samomirlnem namenu količino lizola. V poslovnem pismu, naslovljenem na mater, omenja, da izvrši samomor radi nesrečne ljubezni. Prepeljana je bila z rešilnim vozom v bolnico, kjer je iz vsake nevarnosti.

Poličijske prijave. 1 poneverba, 2 suma tatvine, 1 sum sovodstva deklic v Zagreb, 2 poškodbi tuje lastnine, 1 izsleditev bivališča, 1 prestopke zglasovalnih predpisov, 1 prestopke ribolova v tujem lovišču, 2 pobege od doma, 1 popad psa, 1 pijanost, 10 prestopkov cestno pol. reda, 1 prekoračenje pol. ure, 2 prestopka obrtnega reda in 1 poskus samomora.

Nekdanja škofova vinska klet toči pristen dalmatinski mošt.

Ljubljanski trg. Prošli teden je bilo veliko pomanjkanje jaje ter je bila cena za par 3.25 do 3.50 Din. Jurčkov izredno lepih se je obilo prodajalo ter skoro vedno vse pokupilo. Na trg prihaja že gorenjsko sadje zlasti jabolka vseh vrst ter cena zanje ni pretirana. Sezona češpelj je pri kraju in je dobrih že težko dobiti. Goveje meso v mesnicah po mestu Din 16 do 19, na trgu 15—18, kg jenzika 18—19, v ampov 9—10, pljuč 6—8, jeter, ledic, možganov 18—19, loja 7.50—10, telečjega mesa 17—20, jeter 25—30, pljuč 20, svinjskega mesa 20 do 27.50, pljuč 10, jeter 15—20, ledic 27.50, glava 7.50, parkljev 5, trebušna slanina 29—30, mešana slanina 28, slanina kranjskih prašičev 32.50—25, slanina na debelo 29, masti 30—31, šunke 35—37, prekajenega mesa 30—35, prekajenih parkljev 12, prekajene glave 15, jenzika 35, kostrunovega mesa 15, kozličevine 20, konjskega mesa 9—12, kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, saladal, posebnih

35, pol prekajenih kranjskih 42—40, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 30—35, majhen piščanec 12—15, večji 15—25, kokoš 25 do 35, petelin 35—40, raca 25—30, domač zajec 8—18, divji zajec 35—55, kg krapa 26 do 32.50, slajna 25—30, ščuke 25—30, postrvi 55—60, kličina 13.50—15, mrene 17.50—20, pečenke 8—12.50, liter mleka 2.50—3, kg surovega masla 40, čajnega 55, masla 45, bohinskega sira 36, sirčka 9—10, eno jajce 1.50 do 1.75, liter starega vina 14—24, čaša piva 3, vrček 4.25—4.50, steklenica 5—5.50, kg belega kruha 5.75, črnega in rženega 4.75. Sadje: kg luksuznih jabolk 7, jabolk I. vrste 5—6, II. 4—5, III. 2—4, luksuznih hrušk 10—12, hrušk I. vrste 7—8, II. vrste 5—6, III. vrste 2—4, limona 0.75—1, kg svežih fig 10, kostanja 8, orehov 10, luščanih orehov 35, češpelj 3—5, suhih češpelj 16—18, suhih hrušk 9—10, kufen 10, grozdja 7—12. Specerijsko blago: kg kave Portoriko 64—78, Santos 52—56, Rio 45—50, pražene kave I. vrste 80—92, II. 60 do 64, III. 51—56, kristalnega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, kavne prmesi 20, riža 8—10, liter namiznega olja 22, jedilnega 20, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, kg soli 4.50, popra 38—42, paprike 32, sladke paprike 52, testenin 10—12, pralnega luga 3.50, čaja 75. Mleviski izdelki: kg moke št. 0 5.25—5.50, št. 1 5, št. 2 4.50—4.75, št. 3 4—4.25, št. 5 4, št. 6 3—3.50, kaše 6, ješprenja 6—7, ješprenjčka 10—14, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50, koruznega zdroba 4.50, pšeničnega zdroba 6.50, ajdove moke 7—9, ržene moke 4—4.50. Žito: q pšenice 300—310, rži 275 do 300, ječmena 220—240, ovsna 230—270, prosa 330, koruze 245, ajde 225—235, fižola 350—400, graha 400, leče 600. Kurivo: q premoga 27—46, m³ trdih drv 140—180, mehkih 100. Krma: q sladkega sena 75, pol sladkega 50, kislega 40, slame 50. Zelenjava in gobe: kg glavne solate ajserice 5—7, endivije 4.75—5, radiča 10—12, poznega zelja 0.75, rdečega zelja 2 do 2.50, kislega zelja 3.50, ohrovtja 1.50—2, karfiol 10 do 20, kolerab 6—7, kolerab podzemljic 0.75, špinacije 6—7, paradižnikov 6—7, kumar 1—1.50, buč 1—1.50, fižola v stročju 5—7, čebule 2—2.50, česna 15, krompirja 1.25, repe 0.75, kisle repe 3, korenja 0.75—4, peteršilja in zelenjave za juho 7—8, pese 3, redkve 3—4, merca jurčkov 3.75—4.50. Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Krasne otroške in damske obleke priporoča Krištofič - Bučar, Ljubljana.

Že veš, da se najcenejše oblačil v naši deštajni trgovini na Erjavčevi cesti 27

KONFEKCIJSKA TOVARNA

Fran Derenda & Cie., Ljubljana

Nedosegljivo nizke cene!

Iz Štajerske.

Škod SLS v Sv. Lovrencu na Pohorju se vrši v nedeljo, 11. oktobra ob 9. Govori narodni poslanec Fr. Zebot. Shoda se udeležijo tudi delavci iz Pušave in Brezna.

Elektrifikacija vasi Fram. Po občini Fram pri Mariboru izvršujejo dela za napeljavo elektrike. Transformatorji in drogi so že postavljeni. Fram je znan po svoji domači mlinski industriji in tovarnah za bučno olje. Podjetni Framčani skrbijo v vsakem oziru za napredek vasi. Tovarnar g. Ivan Bežjak je povečal hišo za eno nadstropje in bo tovarno moderno preuredil z novimi stroji. Tudi framski potok-hudournik regulirajo Framčani sami.

Solčava. Promet v Logarsko dolino bo prihodnji teden zaprt, ker se bo delal nov most. Koča na Korosci in Frischaufov dom sta zaprta. Piskernikovo zavetišče je bilo letos celo leto odprto in oskrbovano.

Savinjska dolina. Vzdržujejo se vesti, da je tovarna za lesne izdelke na Polzeli, last Dolenca Hudovernika, Javornika d. d. prodana. Po nekaterih vesteh je nameravajo spremeniti v tovarno za platno, po drugih za papir. V kolikor so vesti resnične, se še ne da kontrolirati, a pozdravljati bi bilo vsako transakcijo, katera bi tovarno spravila s sedanje mrtve točke. Danes je v tovarni, katera bi lahko zaposlila nad 100 delavcev, zaposlenih samo okrog 10. — Nastopilo je lepo jesensko vreme. Spravlja se krompir, pridelek po peščenih legah zadovoljiv, po težji zemlji slab; trga se koruza, katera je dobro obrodila, in pridno se seje ozimina. Hmeljski drogi že večinoma povsod stojijo v kopicah, kar je v primeri z drugimi leti jako zgodaj, ter tudi znak posledic dobre prodaje. — Vinogradi kažejo jako slabo. Zlahne trte so kljub šropljenju in prašenju večinoma uničene od samorodečih vrst je edino šmarnica malo boljša, medtem ko je izabela jako slaba. Mogoče bo še lepa jesen malo popravila, kar je zagrešilo slabo poletje. — Sadje je jako slabo obrodilo. Od vseh strani prihaja sadja cele vagone, katero najde pri nas dobre odjemalce. Posebno jabolka za napravo jabolčnika se dobro prodajo. Cena na drobno 1.50—2 Din. — Tudi cena pri živini je nekoliko poskočila. Sejmi, na katere prihajajo mnogokrat tudi laški in nemški kupci, so dobro obiskani. — V nedeljo, dne 27. septembra priredijo diletantji iz Št. Jurja ob Taboru pri g. Cimpermanu na Polzeli žaloigro »Sin«. Upamo, da bo kot do-

slaj tudi ta prireditev zadovoljila pričakovanja ter obisk priporočamo.

Bogat postane kar čez noč, kdor zadene s srečno številko srečko bogate loterije »Kotoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. Gorami. Loterija obsega 250 krasnih dobitkov v vrednosti Din 50.000. Največje zanimanje zavzema glavni dobitek, ki se po svoji vrednosti ceni nad 10.000 Din. Saj je pa tudi krasen! Pomislite, novo, moderno izdelano pohištvo iz črešnjevca lesa, fino politirano in sicer: 2 postelji, 2 nočni omariči, 1 omara, 1 umivalna miza z ogledalom, 1 miza, 4 stoli in krasna slika; kdo je, ki bi se tega dobitka branil. Nov šivalni stroj »Singer«, 200 litrov bizelskega vina, pitan prašič, bala platna, kladra² drv, zofa in 4 stoli, ura, kolo, trsna škropilnica, servisi itd., ali vam ti dobitki ne ugajajo? Vam li ne diši 20 kg fine kave, vreča bele moke? Glejte, sreča se vam ponuja in vi jo boste odklonili? Gotovo imate v bližnjem času podariti za god svojemu prijatelju, prijateljici, lepo darilo. Naše srečke jih bodo pred vsem razveselile. Oče, ki se raduješ v tihih srečih svoje družine, preseneti kopico svojih malčkov z našimi srečkami. 8. decembra bo žrebanje in lepšega darila za Miklavževo pač ne moreš najti. Zato vsi, ki si zase ali za druge želite sreče, naročite še danes zadostno število srečk pri »Loterijskem odboru kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami«, ter priložite naročilu tolikokrat po 5 dinarjev, koliko srečk si želite.

NAŠE MEŠČANSKE SOLE.

Vsepovsod vse polno, to je stalni odgovor naših šolnikov, če jih poprašajo po učencih in zlasti, če se zanimaš še za številke. Morda pa nobena izmed srednjih šol ne dokazuje toliko narastka, kakor ravno meščanska šola, tako ženska, kakor deška. Poudariti je namreč treba dejstvo, da je deška meščanska šola v Mariboru le ena, torej da je bilo treba veliko prosičev odbiti, ker zanje ni bilo dovolj prostora, in vendar je ta šola letos narasla za cel razred, tako da šteje letos 490 učencev. Ustroj šol sam kaže neko privlačnost, namreč: zelo pestro izbiro poklica po dvršenem študiju na tej šoli, cenejše stroške in možnost prestopa na druge učne zavode. Zanimiva je zlasti statistika, odkod se rekrutira glavni naraščaj in ta statistika nam že pri površnem pogledu nudi zanimivo sliko, ki znači naravnost stanovski problem: obrtniški stan v najširšem pomenu besede čuti, da je njegova bodočnost le v dobro organiziranem, v izobrazbi visoko stoječem, stanovskem pokretu. Dobri dve tretjini učencev namreč daje mesto Maribor in le tretjina odpade na bližnjo in daljno okolico. Ni dvoma, da bo tak stan gospodarsko važen faktor, zato tudi ni dvoma, da zaslužijo te šole vso našo pozornost. Zato tudi ne moremo dovolj ožigosati Pribečevičeve naredbi v času, ko »ni kulturnega boja«, ko se ta »tudi ne začena«, ko »ne gre za laicizacijo naših šol«, kakor se »vara javnost«, in se vendar samo na tej šoli poučuje v sedmih razredih verouk le po eno uro na teden! Torej morda zato, da se vzgoji moralno močen pošten stan?! Morda zato, ker bi verska razlika neugodno vplivala, ko so na tej šoli med 490 učenci 3 evangeličani, 2 češke narodne cerkve, vsi drugi pa sinovi katoliških staršev? In kakšno vzgojo ti želijo?! — Želijo je torej, da se javnost baš za te nove ustrojene šole še posebno zanima in mi jim bomo gotovo posvečali vso pažnjo. Glede deške meščanske šole za enkrat samo tole: Maribor ima 3 dekleške meščanske šole, deško pa le — eno. In tako se gnetejo učenci, natrpani v posameznih razredih kot »arenki« — se odbijajo drugi radi ne-prostora. Ali je to sistem — ali politika »fortwurstlania« pri prosvetni upravi? Za Maribor je odgovor na to vprašanje važen, ker se ne moremo zadovoljiti s slučajno relacijo 1:3!

Kolesa J. Gorec kupite najbolje in najcenejše pri tvrdki palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospodarskega društva 14.

Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi!

IZ MARIBORA.

† Ivan Solak. V Mariboru je umrl Ivan Solak, mesar in posestnik, star 64 let. Rajni je bil naš pristaša.

Sezonska otvoritvena predstava Ljudskega odra bo v nedeljo, 4. oktobra zvečer ob pol 8 v dvorani Zdravne gospodarske banke, Aleksandrova c. 6. — Vstopnina je zelo nizka. Sedeži so po 10, 7 in 5 dinarjev, stojišče po 3 Din. — Oder za to predstavo je na novo opremljen. Režiser Radoslav pridno vežba.

Osebnost. Glasbena Matica je dokončala pogajanja z gospodom Hladekom iz Sarajeva, in je g. Hladek mesto dirigenta Glasbene Maticе prevzel, tako da nastopi svojo mesto proti koncu oktobra.

Solska vest. Iz Maribora so sprejete na pedagoško šolo v Zagrebu gospodične-učiteljice: Pirkmajer, Kost in Perne.

Umrli je Jakob Bok, delavec v meroizkusnem uradu. Služboval je v tem državnem podjetju nad 42 let, dokler ni bil l. 1924. zbolel in postal delanzmožen. Plačeval je v pokojninski sklad dolga leta predpisane prispevke, a ni nič dobil. Zivel je zato bedno. Bok je bil pošten mož.

Usposobljenostni izpiti za osnovne šole pred izpraševalno komisijo na drž. moškem učiteljsku se prično dne 3. novembra t. l. zjutraj ob 8. Pravilno opremljene prošnje za pristopev k usposobljenostnemu izpitu naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno srezkemu šolskemu nadzorniku, da bo najkasneje do 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščten, se bo pravočasno obvestil. Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — Predsednik.

Toplo priporočilo. Znano je, da je Goetzova dvorana edina dvorana za kake večje prireditve. Bliža se jesenski in zimski sezonski čas in pri tem bodo vse obiskovalce prireditve v tej dvorani v oči bodli izključno nemški napisji (a la Cassa, Eingang, Künstlerbühne itd.). Dovolimo si za enkrat samo to konstatacijo!

Otvoritev nove ljudske kavarne. Gospodična Anka Spatzek, sestra gostilničarja gospoda Adolfa Spatzek (gostilna »pri gozdu«) otvori danes, 27. septembra ljudsko kavarno v novozgrajeni hiši zraven palače Gospodarske zadrudne banke. Ljudska kavarne se nahaja v priključnih lokalih, ki so moderno urejeni. Dokler še ni bila zgrajena palača naše banke, se je v stari hiši tudi nahajala mala ljudska kavarne, katere so se posebno posluževali romarji.

IZ CELJA.

Invalidom! Odbor podpisane podružnice je svoje člane in članice že opetovano vabil, da si preskrbijo slike za nove članske knjižice. Ker se temu vabilu večina članov in članic do danes še ni odzvala, odbor opozarja tem potom zadnjikrat, da si vsi oni, ki še nimajo novih knjižic, še tekom meseca oktobra preskrbijo slike, da se jim zamorejo izdati članske knjižice. Pripominja se, da se bodo po tem roku vsi, ki ne bodo imeli knjižic, v smislu čl. 8 društvenih pravil, črtali iz imenika članov. Obenem s tem opozarja odbor tudi one, ki za leto 1925 še niso poravnali članarine, da to takoj store, sicer se bo tudi z njimi postopalo v zgornjem smislu. — Zveza vojnih invalidov podružnica Celje.

Protiv odebeltosti deluje s kolosalnim vspohom samo Vilfanov čaj.
Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.
Proizvaja Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Illica 204.

IZ TRBOVELJ.

Trboveljsko gerentstvo. Zadnje poročilo, da je gerent Kokalj razrešen, je bilo prerano. Veliki župan je vzel na znanje samo demisijo celega gerentskega sosveta. Beje so nastale težave radi naslednika. Novi sosvet bolj gospodarskega značaja je bil povabljen, da predloži velikemu županu g. Miloša Rozina. Gospod gerent je odpovedal svoje stanovanje v Trbovljah s 1. oktobrom. Iz vsega tega se sklepa, da se gerentstvo ne bo dolga držalo in bo v najkrajšem času ugodeno splošni želji po občinskih volitvah in lastnem občinskem odboru.

Predavanje. Strokovna zveza rudarjev ima v nedeljo dne 27. septembra ob 4 popoldne predavanje na tajništvo Loke 253, v hiši I. delavskega konzumnega društva. Predavatelj od »Prosvetnega društva«. Vabljeni so vsi člani kakor tudi prijatelji, da se istega polnočestvino udeležijo.

Avto se zaletel v kandelaber. Dva brata, trgovca iz Zagreba in še neki doktor so se zaleteli s svojim avtom v kandelaber za električno razsvetljava in vodovod, ga podrli in poškodovali. Kandelaber je iz litega železa. Poškodovan je precej močno tudi avto, medtem ko se oboju ni nič zgodilo. Odškodnine so morali plačati 1000 dinarjev.

Razprodaja pri g. Janku Gabronu. Radi preselitve trgovine prodaja g. Janko Gabron od 26. septembra naprej na prostovoljni dražbi raznovrstno blago kakor: manufakturo, železnico, galanterijo, potrebščine za mizarje, kmetovalce itd za 50 odstotkov ceneje. Po razprodaji se preseli v prostore gospe Kristine Trbovc, Trbovlje II.

Zvon zamenjali. Za cerkev na Sv. Planini so k drugemu večjemu in malemu zvonu farani naročili še srednji zvon. Ko so ga pripeljali na prijazni hrib in ga vzdignili v zvonik, so zapazili, da ni pravi, da je bil zamenjan. Odpeljali so ga nazaj v tovarno.

iz ostale Jugoslavije.

Državni študenti v inozemstvu. »Uradni list« z dne 26. septembra št. 90 objavlja »Pravila o študijah državnih študentov v inozemstvu«. V isti številki »Uradnega lista« je objavljen tudi razpis 50 državnih študentov za nadaljevanje študij v inozemstvu.

Zapijena brošura. Na pošti v Djakovu so zaplenili 10 izvodov brošure »Radi« — izdajalec, ki jo je napisal bivši generaloberst baron Sarkotič. Brošura, ki je tiskana na Dunaju, je pri nas prepovedana.

Zaradi nepokorščine obsojen in upokojen. Branka Crnkoviča je vojno ministrstvo do delilo kot upravnika topniškega materijala k topniškemu polku v Osjeku. Stotnik pa se je branil to službo prevzeti, češ da se v topniški stroki ne spozna in da ni več ravnanja s topniškim materijalom. Ker se ponovnim pozivom ministrstva, naj prevzame svojo službo, ni pokoril, so ga postavili pred vojaško sodišče, ki mu je zaradi neposlušnosti prisodilo

1 mesec ječe. Upokojen pa je bil še pred obdobjem.

Inteligenca, ki se pretepa. V Osijeku je vzbudil veliko lokalno tenzijo pretep, ki so se ga udeležili sami takozvani boljši ljudje. V osječko kavarno »Central« je prišel namreč te dni tudi bančni ravnatelj Skojić, katerega je neki finančni uradnik takoj nahrulil z besedo »Saujud« in ga tudi dejansko napadel. Uradniku je pomagalo pri pretepu tudi več doktorjev raznih fakultet. Afera se bo končno rešila pred sodiščem.

Samomor. V Zagrebu se je ustrelil tiskarski pomočnik Ivo Majcen. Vzrok samomora je neznan.

Maksimalne cene za drva. Tržno nadzorstvo v Sarajevu je določilo sledeče cene za drva za kurjavo: Trda, razžagana drva z dostavo na dom 190 dinarjev za kubični meter, bukova drva po 100 dinarjev, premog pa po 38—39 dinarjev za meterski stot.

Ugledni tujci v Sarajevu. V Sarajevu se muči že dalje časa župan iz Monakovega g. Karl Scharnagl s svojo soprogo in svojim tajnikom. Dalje se muči v Sarajevu večja skupina divjakov iz Anglije pod vodstvom profesorja Roberta Laffona.

Osuševanje Katlanovskega polja. Ministrstvo za poljedelstvo je odobrilo potrebne kredite za osuševanje Katlanovskega polja pri Skoplju. Ko bodo dela končana, bo na razpolago 200.000 hektarjev prvovrstne zemlje.

Nesreča z granato. V nevesinjski okolici so imeli nedavno topničarji svoje vaje. Streljali so ostro. Po vajah so iskali otroci po polju kosce izstrelkov. Neki deček je našel celo, nerazpočeno granato. Vzel jo je s seboj domov, kjer so se otroci z njo igrali. Med igranjem pa je padla granata na tla in se razpočila. Ubila je tri otroke, četrti pa je težko ranjen.

GRITZNER in FENIKS KOLESA

in živalni stroji edino elegantni, najtrpežnejši, zato tudi najcenejši samo pri
JOS. PETELINC-U,
poleg Prešernovega spomenika, Ljubljana.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

»7 znameniti i zaslužni Hrvati 1925—1925.«

Tridesetnico svojega kraljestva so Hrvatje poleg drugega proslavili tudi z reprezentativno publikacijo »7 znameniti i zaslužni Hrvati te pomena vrijedna lica u hrvatskoj povijesti 1925—1925«, ki jo je izdal poseben odbor. Folijant nosi na ovitku in na naslovnih strani stari grb kraljevine Hrvatske, natiskal ga je — in lahko se reče, da vzorno — »Hrvatski štamparski zavod« v Zagrebu. Glavni namen te publikacije je dvojen: Hrvatoma se naj pokaže v kratkem pregledu zgodovina in v besedi in sliki se jim naj postavijo pred oči oni Hrvati, ki so si v teku teh tisoč let dobili zaslug za hrvatski narod. Program publikacije se je v teku dela znatno razširil, kar pa delu samemu ni bilo na škodo; v drugi del so se najprej sprejeli tudi opisi onih mož, ki sicer niso bili rojeni Hrvatje, ki pa so vendar na ta ali oni način zaslužni za hrvatski narod. Tako se je prvotno ozki okvir zelo razširil in publikacija je dobila v neki meri značaj hrvatske narodne enciklopedije. Marsikdo se ne nahaja v tem biografskem leksikonu; uredništvo opozarja samo na to dejstvo in obljublja, da se bodo vsi ti nedostatki odpravili z »Dodatkom«. Nerazmernosti v obsegu posameznih življenjepisov opravičuje uredništvo z opozorilom na to, da so življenjepisi mnogih slavni ljudi obširno napisani drugje, da so torej v tem celotnem zborniku lahko krajši; daljši članki so se namenoma dali onim zaslužnim možem, bodi si mrtvim ali še živim, katerih življenje je tukaj prvič opisano. Za uredništvo sta podpisana Emilij Laszowski in Aleksander pl. Balogh.

Pregled literature, na podlagi katere so življenjepisi sestavljeni, obsega štiri velike strani po tri stolbce. To literaturo bi si človek sicer želel navedeno — s točnimi podatki — ob vsakem posebnem članku, kjer pa je ne najdemo; očitno je uredništvo s knjigo hotelo dati rodoljubnemu hrvatskemu občinstvu v roke praktičen vir, iz katerega se lahko informira, z znanstvenim balastom pa je ni nameravalo preoblagati. Tako n. pr. o Leskovarju ali Vodopiću ne najdeš pri njegovih življenjepisih nobenega vira ali monografije navedene in samo slučajno jo lahko iztakneš, če prečitaš »Pregled vrela i pomagala«. Uredništvo se je za ta način odločilo menda iz razlogov ekonomije, vendar pa bi knjiga postala neprimerno bolj porabna (tudi za Hrvate), če bi se vsaj glavna literatura pri posameznih življenjepisih navedla. S tem bi publikacija, dasi mogoče za par strani bolj debela, mnogo pridobila na vrednosti.

V prvem, zgodovinskem delu so si posamezna razdobja zgodovine razdelili posamezni pisci. Hrvatsko zgodovino za časa narodnih vladarjev pa do leta 1102. in pod Arpadovci do l. 1300. je opisal Rudolf Horvat,

Iz Primorske.

Romanje z Goriškega v Rim. Danes v nedeljo odpotuje v Rim okoli 300 goriških romarjev. Z romarji se peljejo tudi goriški nadškof dr. Sedelj in okoli 40 duhovnikov iz goriške nadškofije.

Kmetijsko-poučni izlet po Vipavskem priredi v nedeljo 27. t. m. Kmetijska nadaljevalna šola v Biljah. Udeleženci si ogledajo združeno podjetje v Dobravljah, vinarsko združbo v Vipavi, zadružno mlekarino v št. Vidu nad Vipavo, žganjarno v Dornbergu in vzorna posestva v Braniški dolini.

»Voce di Gorizia« bo izhajal od 1. oktobra dalje štirikrat tedensko. To bo nadomestek za tednik »L'Isanzo«, ki je prenehal izhajati.

Goriški fašisti so se pričeli zopet gibati. Nekaj časa so bili fašisti mirni. Odkar pa se je začelo pojavljati v goriški okolici nekoliko živahnije komunistično gibanje, so se prebudili tudi fašisti. Fašistovsko vodstvo je pa sklenilo posvetiti nekaj več pozornosti kot doslej tudi vprašanju državnice v Gorici.

Kongres italijanskih psihiatrov se je pričel v petek dne 25. t. m. v Trstu. Kongres zboruje v Lloydovi palači.

Kongres pravnikov, ki se je vršil pretekli teden v Trstu, je končan. Po kongresu se je veliko število udeležencev kongresa odpeljalo v Postojno, kjer so si ogledali jamo, nekaj pa se jih je odpeljalo na obisk vojaških pokopališč na nekdanji soški fronti.

Ranjen vaški predstojnik. Na Josipa Banka, vaškega predstojnika v Tinjavu v Istri, je oddal neki neznanec več strelcev, ko je šel Banko k maši. Banko je lahko ranjen.

Tatovi. Na Ponikvah so neznanji tatovi okradli tamošnjega vikarja, iz Lapajnetove gostilne in trgovine pa so odnesli precej tobaka in 2000 lir.

Podružnica »Lege« v Nabrežini. V Nabrežini se je ustanovila podružnica »Lege«. Za ustanovitev podružnice se je najbolj zavzemal učitelj Rosar. Ustanovne slavnosti se je udeležil tudi tržaški župan dr. Pitacco.

Strah pred komunisti. Po vsej Julijski Benečiji se vrše neprestano hišne preiskave. Orožniki in fašisti iščejo baje komuniste. Uspeh preiskav pa je vedno negativen.

ključki imel Če je sprejet v enciklopedijo n. pr. Milan Rojc, zakaj ni sprejet tudi njegov oče Anton, ki je vendar dovolj zaslužen za Hrvate. Dejstvo, da je bil Slovenec, redakcije pač ni motilo, kakor kažejo drugi primeri. Saj ves osupneš, ko bereš na str. 274: »Vidmar Milan dr., rodati se 11. VI. 1885. Medju prvacima je hrvatskih šahista.« E. Laszowski, ki je ta »članek« signaliziral z začetnicami svojega imena, bi, že zaradi uniformnosti člankov, moral Hrvatoma povedati tudi, kje se je Vidmar rodil, in bi jim pač ne smel prikrivati, da je med prvaki še kje drugje.

Uredništvo sicer v uvodu pravi, da bo razne nedostatke popravilo v »Dodatku«, ki ga pa v knjigi zaman iščeš. Torej bo pač menda izšel kot posebna knjiga. Toda ravno to je zelo nesrečna ideja. Uredništvo je s to knjigo očitno hotelo ustvariti reprezentativno delo za rodoljubne hrvatske salone in je zaradi tega vso učenost in akribijo potisnilo bolj v ozadje. Če sodimo delo s tega stališča, lahko rečemo, da se je posrečilo. Ravno zaradi tega pa tak od glavnega dela ločeni »Dodatek« ni prav na mestu, ker bo vedno ločen od njega. Povrh pa diši tak dodatek še vse preveč po učenjakarstvu; glavnega dela ne bo popravil in bo tako ostal brez prave koristi, samo očitno priznanje, da se delo niti tako ni opravilo, kakor bi uredništvo samo rado imelo.

Prosvetna zveza.

Novi društveni dom v Hinjah je bil slovesno blagoslovljen dne 8. sept. t. l. Nekaj izrednega je, da so se prebivalci Suhe Kralje, ki žive v skromnih razmerah, toliko potrudili, da so si zgradili ličen društveni dom. Dr. Kulovec je ob tej priliki poudarjal velik pomen društvenih domov, ki služijo: Veri in omiki! Najprej veri, našim katoliškim načelom, potem pa pravi omiki, izobrazbi. Ta dom naj bo družinski dom vsem onim, kateri hočejo spopolniti svojo znanost na verskem, gospodarskem in prosvetnem polju. Fantje so ob tej priliki v največje zadovoljstvo v nabito polni dvorani igrali Fr. Finžgarjevo igro: Vse naše. Zgraditev tega doma je pa glasen opomin vsem zaspanim dolenskim in belokranjskim župnijam, katere ne upajo v prosvet in procvit verskega in prosvetnega življenja podvzeti nobenega koraka.

Na Dobrovi pri Ljubljani smo letos zgradili klub velikim zaprekom lep Društveni dom. Otvorjen bo 20. okt. t. l. Ob tej priliki bo Izobraževalno društvo uprizorilo J. Jalenovo dramo »Dom«. Prijatelji naše prosvete na svidenje 20. okt. na Dobrovi.

Prosvetna Zveza častita tako Izobraževalnemu društvu v Hinjah kakor tudi na Dobrovi, da sta si zgradili dom v tako težkih časih. Pač lep zgled poštvalnosti. Tako se ta dva Društvena doma pridružujeta lepemu vencu domov, katerih štejejo društva, včlanjena pri Prosvetni Zvezi v Ljubljani že 104. Zanimivo je, da ima Gorenjska sama 65 lepih in prostornih domov, kateri služijo: Veri in omiki!

Novo skloptično aparate so dobila Prosvetna društva v Radovljici, Komendi in Starem trgu pri Ložu. Aparati so deloma na električno deloma na karbidno razsvetljavo. Stane vsak aparat z lučjo vred samo 2900 dinarjev. Prosvetna Zveza ima na razpolago še dva tovrstna aparata za isto ceno. Društva, ki reflektirajo na to, naj se takoj zglašajo.

Novo k. Prosvetno društvo se je ustanovilo v Kopanju na Dolenskem.

Šmihel pri Novem mestu: V nedeljo 27. t. m. se vrši redni občni zbor, k. Prosvetnega društva v društvenih dvorani ob treh popoldne z običajnim dnevnim redom.

Lučine v Poljanski dolini: Tukajšnje k. Prosvetno društvo ima v nedeljo 27. t. m. ob treh popoldne v društvenih prostorih svoj redni občni zbor.

Skofja Loka: K. Prosvetno društvo vabi tem potom vse člane in prijatelje društva na redni občni zbor, ki se vrši 27. t. m. ob sedmih zvečer v Društvenem domu z običajnim dnevnim redom.

Dob pri Domžalah. Danes popoldne ob treh se vrši v društvenih prostorih redni občni zbor. Člani in prijatelji društva vljudno vabljani.

Jesenice: K. delavsko prosvetno društvo vljudno vabi vse člane na redni občni zbor, ki se bo vršil 30. sept. ob pol osmih zvečer. Člani in prijatelji društva, katerim je mar prosvet delavske stanovske kulture, udeležite se občnega zbora v obilnem številu!

Moravče: Tukajšnje prosvetno društvo vabi na skloptično predavanje: Slovensko romanje v Rim, katero se vrši v društveni dvorani 26. t. m. ob pol osmih zvečer in 27. t. m. ob treh popoldne. Isti dan je ob enajstih skloptično predavanje za šolsko mladino: Jezusovo življenje in delovanje v slikah. K obilni udeležbi vabi odbor.

Šmartin pri Litiji. Preteklo nedeljo 29. t. m. se je vršil lepo uspeli občni zbor tukajšnjega Kat. prosvetnega društva. Občni zbor je otvoril društveni predsednik g. dekan. Po otvoritvi je zapel pevski zbor z izbranimi močmi: Ne tožim in čez zlato podorje. Z veliko živahnostjo se je nato razvijal običajni dnevni red. Navzoči člani so vzeli z zadovoljstvom na znanje, da so se sklepi lanskega občnega zbora po možnosti izvršili. Društvo kot tako ni delovalo. Društ. prostore je dajalo

z inventarjem vred na razpolago posameznim odsekom, potom katerih društvo izvršuje svoje veliko prosvetno delo za šmartinsko dekanijo. Nato so podali posamezni odseki kakor pevski, dramatični odsek ter orliški krožek obširna poročila o svojem vztrajnem delovanju v poslovnem letu 1924-25. Po poročilih se je izvolil zopet nov odbor. Pri slučajnostih se je sklenilo, da pristopijo člani Slovenske Straže k Jugoslovanski Matici.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Gledališka sezona 1925-26 se prične tako v dramskem kakor tudi v opernem gledališču prve dni meseca oktobra. Drama se otvori v soboto, dne 3. oktobra in se vprizori prvič na slovenskem odru Shakespeareja Zimska pravljica v prevodu dramaturga g. Otona Zupančiča. Tudi to Shakespearejevo delo je režiral za naš oder višji režiser Narodnega gledališča g. Osip Sest. Naslednje premijere, ki sledijo v pardnevnih predstelah v dramah so sledeče: Ivana Cankarja komedija: Za narodov blagor (režiser g. Skrbinišek), Langerjeva drama: Periferija (režiser g. Sest) ter Goethejeva: Ifigenija (v režiji g. Marije Vere). Za abonente se bode igrala tudi Mannersova: »Pegica mojega srca«, koje premijera je bila za časa velesojmskih predstav.

Operna sezona se otvori z D' Albertovo opero »Mrtve oči«, ki je bila tekoma zadnjih dveh sezon vprizorjena na vseh večjih svetovnih odrih in to z najlepšim uspehom. Opero je nastudiral kapelnik Štritof, režija pa je v rokah g. Sesta. Tej operni noviteli sledi na novo nastudirana in v popolnoma novi zasedbi Masenetova opera »Manon« pod vodstvom in v režiji novega opernega ravnatelja gosp. Mirko Poliča. Sredi oktobra pa se pojeta prvič na slovenskem odru Hatzejeva opera »Povratak« in pa izvorna slovenska opera pokojnega Frana Gerbiča »Nabor«, ki se bo sploh prikrival izvajala. Poleg teh predstav dobe abonenti tudi še Offenbachove »Hofmannove pripovedke«, ki so se pripravile koncem lanske sezone in pa Verdijevo »Aïd« v znani izvrstni zasedbi. Podrobnosti objavimo v prihodnjih dneh.

Gospa Vika Coleta, dramatična pevka nastopi v naši operi in sicer poje glavno vlogo v operi »Mrtve oči«, nastopi pa tudi v Verdijevo »Aïd«. Gospa Coleta je bila več sezon zaporedoma zaposlena v velikih partijah na zagrebškem odru, lansk leto pa je sodelovala tudi na odru Narodnega pozorišča v Belgradu. Našemu občinstvu je ljuba zanka s par lanskimi gostovanji.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja 4. oktobra: »ZUPAN«, igrokaz v treh dejanjih. Spisal Narte Velikonja. Izvirna noviteta.

Nedelja 11. oktobra: »POZNA POMLAD«, ljudski igrokaz v petih dejanjih. Priredil Fr. Zorin.

Nedelja 25. oktobra: »SRENJA«, drama v treh dejanjih. Spisal J. Jalen.

Začetek vselej ob pol 8. uri zvečer.

»ZUPAN«. Ljudski igrokaz v treh dejanjih. Napisal za podeželske odre Narte Velikonja. Ljudski oder v Ljubljani otvori letos svojo sezono z izvorno ljudsko igro, ki jo je nalašč za ljudsko odre napisal njegov tačasni predsednik. Igra je pisana v lahkem segavem tonu, ima pa globljo zamisel in ostro zahtevno značaje, še običajna figura ljudskih iger, občinskega tepka, je zadobila neobičajno novo potezo. Dejanje se dogaja v času med smrtjo starega župana in volitvijo novega, v času, ko ni pravega vetra, kakor pravi občinski tajnik. Stari župan je bil izvoljen glasno, za novega pa se vname po nerodni oblastnosti dosedanjega podžupana, oštirja Pipana, ki se poslužuje vsakovrstnih intrig proti nasprotniku, da bi dosegel županski stolec, hud boj. Podžupan podleže moralno in fizično, občinskemu tajniku, tej živi izredni figuri v našem javnem življenju in novi v našem slovsstvu, tipu značajnega in načelnega oportunista, »slugi večine in po splošnosti«, ki mu je pisatelj posvetil posebno pažnjo, pa novi župan proletarček priznane radi »otrok neobglenih«. — Že to, da v igri nastopa zaljubljeni lepček, odvzame igri značaj težke tragike, ves dogodek obdeluje pisatelj z njemu lastno, lahko satirično potezo, vsaka figura je nekoliko karikirana, komične situacije osvetočujejo borbo za novega župana, svoje vrste ljubezen med rezkim dekletom in mirnim fantom prepleta dejanje. Morda je ta neodločnost pisatelja, ali bi pisal satiro in veseljigro ali dramo, igri ravno v dobro. Značajni so dobro zahtevni, močje besedijsko kratko, vsaka beseda je trd sklep, bodisi da govori oblastni Pipan, razburilji Rugar, oprezní Poljanec ali poštnjak Meden. Gosobesedita samo vsiljivi pijanček Benko, ki argumentira: »Kdor ni z nami, je proti nam. Ali smo mi proti veri? Nismo! Torej so oni proti veri«, in pa občinski tajnik Brus, ki mu je nerodno, ko ne ve, kje bo večina in radi tega razvija in zagovarja po slučajni situaciji enkrat gruntraski program, drugič program kompromisov, nato pa spet program malega človeka, »ker človeške duše ob rojstvu vse enako tehtajo«. — Pisatelj nas s prvimi besedami vrže v sredo duhovito zamišljenega dogajanja, ves zapletek se vije skozi presenetljive situacije, ki burkajo dogodka do zadnjega hipa. Za naše ljudske odre je to novo delo o občinskem volilnem proporu lepa pridobitev in zasluža Ljudskega odra je, da je zanj dal pobudo.

Knjige in revije.

Fr. Marolt: Pevska vadnica. — Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani je izdal in založil I. del »Pevske vadnice«, teoretično-praktične vezbanke za pevsko zbor, ki jo je napisal France Marolt. Temeljito sestavljeno delo je prirejeno za enoletni tečaj v pevskih zborih in vsebuje bogato snov za vaje v intonaciji, ritmiki, diktatu, dihalni tehniki in izobraževanju glasu. Delo obsega 180 strani velikega kvarta, ima lično in praktično obliko in mora postati katekizem vsem naših pevcev, ki hočejo zadostiti zahtevam dobrega zborovskega petja. Knjigo lahko naroče pevski zbori za izredno nizko ceno 35 Din pri Pevskem zboru Glasbene Matice v Ljubljani (zar to ceno jo dobe le pevski zbori, ki vpošljejo denar za vse naročene izvide obenem z naročilom). V podrobni prodaji se knjiga dobi za ceno 50 Din v Matični knjigarni v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Stanko Premrl: 4 ženski dvospevi s spremljevanjem klavirja in Emil Adamič 8 lahkih moskih zborov. Obe zbirki sta izšli v založbi pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Dobe se tudi posamezni glasovi (dvospevi) in posamezne partiture. Naročila na naslov: Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, založba muzikalij. — Te lepe in lahke skladbe bodo našim zborom zelo dobro došle in jih radi pripravljamo.

Zbori. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec, izlaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Deveta in deseta številka (september in oktober) prinašata E. Adamičev daljši, zelo učinkoviti mešani zbor »Kresovale tri devojke« na O. Zupančičevo besedilo. dalje

dve posrečeni harmonizaciji jugoslovenskih narodnih pesmi »Suzno oko moje«, »Vozila se šajkac. Josipa Brnobića in E. Adamičev moški zbor s sopranskim solom »Mara v jezeru«. — Skladbam sta priložena vabilo na slavnostni koncert »Ljubljanskega Zvona« dne 5. okt. t. l. in prospekt za novo, v založbi pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani izšlo Pevsko vadnico Fr. Marolta. — Zbori, ki bodo drugo leto izhajali povečani z literarno prilogo se sami pripravljajo.

»Cerkveni Glasbenik« 1925, št. 9, 10 prinaša sledečo vsebino: Liturgične razvade na naših korih (Stanko Premrl); Pri peti maši med »Pater noster« in »Agnus Dei« (Fran Ferjančič); Se enkrat o Premrlovih »Mašnih« (Fran Ferjančič); Tečaj organistov in pevovodij (Gorici (Richard Orel); Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi (Franc Kramar); Pregled savremene talijanske glasbene literature (P. B. Sokol); Organizativske zadeve, Koncertna poročila (St. Premrl); Dopisi; Podzemelj pri Crnomlju, Metlika, Cerkven koncert v Crnomlju, Borovnica, Grižo pri Celju, St. Janž na Dravskem polju; Oglasnik za cerkveno in svetlo glasbo: Emil Adamič; 8 lahkih moških zborov (St. Premrl); Milan Zlajič; Crkvena muzika (dr. Jos. Mantuan); Naši glasbeni listi: »Pevec«, »Sveta Cecilija«, »Jugoslovenski Muzičar«; Razne vesti; To

in ono: Ustanovimo učiteljski pevski zbor! (M. Bajuk, A. Gröbming); Ali je prav, da prestavljamo tuje pesmi (skladbe) v naš jezik in kako? (Anton Lavrič); »Z orisom na popolno stagnacijo in neplodovitost naših cerkvenih skladateljev« (St. Premrl); Glasbeni natečaj; Glasbeno zrnje; Darovi; Listnica uprave. — Glasbena priloga prinaša A. Mavov mesečni zbor z orgami »Rožni venec« in dve Premrlovi pesmi: Immaculata za moški zbor in Himno Sreću Jezusovemu posvečenih družin za mešani zbor. — »Cerkveni Glasbenik« izhaja šestkrat na leto kot dvomesečnik in stane z glasbeno prilogo vred za celo leto 85 Din, za dijake 20 Din, za italijo 40 Din, za Ameriko 1 dolar. Posamezni izvodi glasbene priloge se dobe še posebej po poldrug dinar. Uredništvo in uprava lista: Ljubljana, Pred škofijo 12, I.

EXCELLA

najboljši in vendar najcenejši stroj rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana
palača Ljubljanske kreditne banke

Raznoterosti.

G. Schweinfurth, starosta geografov umrl.

V starosti 89 let je umrl v Berlinu nestor raziskovanja Afrike, G. Schweinfurth. Bil je med največjimi zastopniki mednarodne vede, eden največjih raziskovalcev vseh časov. Edini on je še ostal od čete znamenitih nemških afriških raziskovalcev preteklega stoletja. Imeni Barth, Junker, Nachtigal, Rohlf, so znana vsakemu geografu; Schweinfurth je svoje sovrstnike preživel in je živel še v času, ki delovanja one klasične dobe odkritij ne zna več prav ceniti. Odkritelji onih časov niso bili amaterji, bili so podkovani v vseh strokah, spoznali so se na vse aparate, znali so študirati vse v poštev prihajajoče probleme, prodirali so korak za korakom, začrtali so si v zapisniku vsak kilometer, zaznamovali so v zapisniku sev, kar je bilo opazovanja vredno, itd.

Schweinfurth je bil med velikani odkritij znanstveno najbolj usposobljen; kar je on zapisal, je preneslo najstrožje kritiko. Ni bil velik samo v svoji glavni stroki, v botaniki, bil je velik povsod.

Rojen je bil v Rigi l. 1836; študiral je večinoma v Heidelbergu. 26. decembra 1863 je stopil prvič na afriška tla, namen mu je bilo botanično raziskovanje dežel ob Nilu. V majhni ladji se je peljal ob obali Rdečega morja proti jugu, v Suakinu je stopil na suho in je prodril skozi Abesinijo do Kartuma, ob sotočju obeh Nilov. Tedaj je bila Afrika v svoji notranjosti še veščidel neznan, na kartah onih dni vidiš skoraj samo belo barvo. Leta 1866 je prišel Schweinfurth nazaj na Nemško, s takimi znanstvenimi uspehi, da mu je dala pruska akademija znanosti takoj potrebna sredstva za velepotepno raziskovanje potočja Bahrel-Ghazala, med Abesinijo in porečjem Konga. V letih 1868—1871 je odprl Schweinfurth strmčemu svetu popolnoma nove pokrajine, odkril je narode Dinka, Bongo, Niam-Niam, reko Uele (Ubangi), pritikavski narod Akka itd. Ze Herodot je poročal o pigmejih v Afriki, pa mu niso verjeli, Schweinfurth šele je potrdil njegovo poročilo. Zahteg se je to veliko potovanje žalostno končalo. 1. decembra 1870. je uničil požar v taborišču vse sadove dolgega in napornega potovanja: dnevnike in zapiske z opazovanji 825 dni (n. pr. 7000 barometerskih opazovanj), besedni jezikov vseh narodov s katerimi je bil Schweinfurth skupaj, instrumente, orožje, zdravila itd. itd. Dnevnike je pozneje po spominu spet izpolnil. V velikem svojem delu »Im Herzen Afrikas«, ki je izšlo leta 1874 v dveh zvezkih, zaznamuje Schweinfurth oni dan kot najbolj nesrečen v njegovem življenju.

Nato se je nastanil v Kairo in je živel tam 13 let kot zasebnik, zaposlen z botaničnimi študijami in nabiranjem afriških rastlin. Desetkrat je prodril v puščavo na obeh straneh Egipta in si je zgradil na teh potovanjih temelj svojega poznavanja geološke zgodovine, topografskih oblik in rastlinskega življenja v puščavi; kmalu je zaslovel kot najboljši poznavalec puščave. Leta 1875 je po naročilu Kevida Izmaela ustanovil v Kairo Geografsko družbo in je bil prvi njen predsednik.

Svoj velikanski herbarij, obsegajoč več kot 100 predalov, je prepeljal leta 1888 v Berlin in se je tam stalno naselil. Zimo pa je preživel skoraj zmeraj v Egiptu, kojega suho podnebje mu je še najbolj ugajalo. Literarno je zelo veliko deloval; leta 1907 izišli »seznamek njegovih del, pisem in razprav obsega 1900 števil; poznejši seznamek iz leta 1916 pa še 428 novih. Schweinfurth je bil častni član 30 najodličnejših geografskih družb!

Tako je legel k počitku zadnji svedok one tako zanimive dobe odkritij polpreteklega časa, koje študij nam še danes prinaša toliko lepih ur.

Ruska vas na severu.

»Pravda« prinaša navdušeno poročilo o temeljni (450 str.) knjigi M. Fenomenova, ki podaja natančen vsestranski popis vasice Jardiši novgorodske gubernije v letih 1921 do 1924. To je prvi komunistični popis povprečne ruske vasi na prenapolnjenem ruskem severu, kjer si pomaga kmet s suho robo ali izdelovanjem žeblijev. Delo je tem bolj zaslužno,

ker obravnava težka leta slabega denarja in napol naturalnega gospodarstva.

Nazadnjaštvo ruskega gospodarstva bije v očih kmetov (občina) še vedno delijo zemljo vsakih pet let nanovo, da dobi posamezna hiša dobre in tudi slabe kose sveta. To povzroča, da je razcepljeno polje pri vsakem kmetu v 120 ali celo 170 drobnih kosov! Ni čuda, da zavzemajo meje vsled te raztresenosti kar eno petino vsega sveta. »Ob košnjic« — pravijo kmetje — »pridelamo tako malo, da lahko vzamemo nakošeno travo pod pazduho in odidemo na drug travnik«. 83 kmetov-posestnikov ima vse skupaj dva pluga. Kmečka brana spominja na risbe v »Kulturni zgodovini«, poglavje v kameniti dobi: Zetev oskrbi seveda izključno srp. Žanjice zjutraj obračajo kozolce, predno grede na delo, »da ne boli hrbet«. Ta kmečka telovadba na temelju prazne vere je priznana tudi ob Moskvi. Pri mlačenju igra ulogo vejnice kratka lopatica. Fenomenov pripominja: »Egiptologi v Leningradu so mi rekli, da se dobijo slične lopate med egiptovskimi starinami. Zalostno izgleda tudi živina. Naj bo pašnik poleti še tako prazen, ne da vendar noben kmet svoji kravi niti pesti trave ali vsaj kopriv. Nihče ne napoji krave doma, to morejo storiti same ob reki. Seveda »primanjkuje pozimi mleka celo za domačo porabo«. Končno je zbral Fenomenov osebne podatke več rodbin, da dožene dednost boleznii ali zmožnosti.

Psi in revolucija.

V mestecu Slavjansk (dežela kubanskih kazakov) je priznal komunalni odbor, da je »pes kot ostanek buržuazne dobe socialno škodljiv pojav, ker je namen psa varstvo zasebne lastnine. Kapitalistična država je vsvarila zakone, ki narejajo »sveto« zasebno lastnino, je zgradila sodnije in ječe in je hujskala pse na proletarce, ki so bili proti kapitalizmu. V proletarski deželi ni več sodnije, pa mora biti napovedana vojna tudi psom. Pes je naravnost izzivajev socializma, ker je vtelesen roparski nagon. Če je odpravljen kapitalizem, naj bodo uničeni tudi njegovi podrepaniki — psi čuvajev.« V svrhu propagande te naredbe je sklenil mestni odbor postreliti vse pse in »zgraditi na kraju ustrelitve spomenik, ki bi predstavljal buržuja s pasjim gobcem, v cilindru, z zasmehovalnimi napismi.«

To se je zgodilo leta 1923. Kmalu nato pa je razglasil Lenin, da je prva naloga komunizma naučiti se tržiti, ker brez trgovine ni države. Tudi slavjanske oblasti so morale dovoliti zasebno trgovino in najem hiš. Dovolil je tudi »zastopnikom male buržuazije — v smislu nove ekonomske politike — da imajo pri hišah in trgovinah pse-čuvajev. Toda komunistične slavjanske oblasti so se znale potolažiti tudi ob tej priliki. Odredili so obenem, da mora vsaka pasja hišica imeti sledeči napis: »Nekoč bo priklenjena tudi svetovna buržuazija kakor je pri priklenjen njen podrepanik — pes-varuh.« Oblasti mislijo, da bodo imeli ti napis »zasramovalni učinek velikega vzgojnega pomena«. — Zal samo, da ne znajo psi čitati. Vsaj ne bodo čitali tudi napisov na svojih hišicah!

Božji sinovi.

Na severu Tomske gubernije, v globlji divje sibirskie tajge, kamor se pride poleti le s čolnom, pozimi pa s smučmi in pasjo vprego, v dolinah številnih malih rečic, so nepričakovano našle sovjetske oblasti nove vasi in naselbine. Nekateri izmed njih štejejo po več deset hiš in obstojijo skoro sto let, toda niso bile zabeležene na nobeni karti ali političnem seznamu. V okraju Pozobelski, ob rekah Kenga, Cuzik, Kombarsu obstoji do 15 takih vasi. Na novo odkriti prebivalci teh vasi se imenujejo »Božji sinovi«, nikjer niso popisani in ne plačajo nobenega davka. So trdni starobredniki in nočejo priznati posvetnih oblasti, ker smatrajo, da še vlada Antikrist. Ne odgovarjajo niti na vprašanja: »Kdo ste? Kako se pišete?« Odklanjajo tudi vsako podpisovanje, pričevanje, zaslisanje, ker nasprotuje to vse njihovemu verskemu prepričanju. »Božji sinovi« so poljedelci, čebelarji in imajo živino. Gospodarstvo je v dokaj dobrem stanju, toda strah pred svetom in »knežom tega sveta« je velik,

Bogostvo z neba.

V S. Francisku so ustanovili Ameriško društvo za izkoriščanje velikanskega aerolita, ki zdaj počiva pod zemljo v državi Arizona. Poskusno svedranje je namreč dognalo, da leži v globlini 300 m pod zemljo velikanski aerolit, ki obstoji iz več kovin in tehta do milijarde ton. To je prav mali planet, ki je padel pred stotisoči leti na zemljo. Analiza odlomkov je dognala, da vsebuje platine v količini šestih gramov na tono. Če je razdeljena platina v istem razmerju po celim aerolitu, bi znašala njena količina do 6 tisoč ton. To pa bi stalo danes 20 milijard dolarjev! »Belo zlato« je najdražja kovina na svetu. Razen tega vsebujejo do sedaj preiskani odlomki aerolita tudi nbroj drobnih diamantov, ki bi se dali izrabiti v tehnične svrhe.

7000 strojev v zrak.

Poslaniški svet je ugotovil, da more Avstrija takoj brez vsakega odlašanja razstreliti 7000 strojev za izdelovanje oklepov in nabojev. Stroji se nahajajo v zasebnih tovarnah, katere so stale med vojno v službi avstro-ogrškega vojnega ministrstva. Uničenje je obvezno na temelju člena 5. Germanske pogodbe, ki je določila petletni rok v to svrhu. Avstrijski industrijalci se izgovarjajo s pomanjkanjem denarja, ki je potreben za uničenje strojev in s tem da so pričakovali podaljšanje določenega 5. letnega roka. Poslaniški svet pa vztraja na svoji zahtevi in grozi s protimerami.

Tokijski požigalec.

17. t. m. ob 10 dopoldne je izbruhnil ogenj v posloplju japonskega parlamenta. Vsled močnega vetra se je razširil požar na celo posloplje in objel tudi sosednjo hišo, kjer je bil nameščen senat (gospodarska zbornica). Obe hiši ste pogoreli do tal z dragocenimi dokumenti parlamentarne knjižnice vred. Veter je zanesel plameneče ogorke tudi na sosednje hiše in je s tem še povečal nesrečo. Pogorelo je veliko posloplje dnevnika »Japanes Primes« in posloplje telegrafskega urada. Škoda presega tri milijone jen. Policijska preiskava je dognala, da so zažgali parlamentsko posloplje japonski visokošolci. Hoteli so se maščevati na ta način vladi, ki je povečala težkoče drž. izpitov, da prepriči na ta način dotok uradnikov drugega mišljenja. Policija je zaprla tri požigalce. Vlada hitro gradi lesene barake, v katerih bo začasno nadaljevala seje zbornica.

Novi jod.

Inženjer geološkega komiteja v Leningradu Konstantinov je odkril nov način električnega pridobivanja joda iz umazanih, petrolej vsebujočih vodnih odpadkov, katere so se dobili pri vrtnanju petrolejskih virov. Iznajdba Konstantinova bo imela velik pomen za kemiko in zdravnike, ker se poceni na nov način pridobljene jod vsaj za četrtino, če ne za tretjino svoje sedanje vrednosti.

Ljudsko štetje v Italiji. Natančni podatki štetja v Italiji 1. decembra 1921 prihajajo šele sedaj na dan. Prebivalstvo nekdanjega avstrijskega Primorja je znašalo 919.987 duš; 531.824 jih je reklo, da je njih materin jezik italijanščina, 258.944 se je izreklo za slovensčino, 92.860 je bilo Srbohrvatov, 4185 pa Nemcev. Med Italijani so tudi Furlani in Romuni (1644). Primerjajoč prebivalstvo z onim leta 1910. vidimo, da je sedaj 28.938 ljudi manj. Ni pa povsod enako. V Trstu se je prebivalstvo dvignilo za 4 odstotke, v Trziču za 12,4 odstotke (industrija), v Pazinu za 4,8, v Poreču za 0,3 odstotke. Največje nazadovanje izkazuje Pulj, 22,2 odstotka; vojaško poveljstvo so premestili drugam, v arzenalu je delo prenehalo.

Nazadovanje porodov na Češkem. Po podatkih ministrstva za narodno zdravje število porodov na Češkem znatno pada. Leta 1900. so nasteli na Češkem 6.329.000 prebivalcev, l. 1910. že 6.781.000, l. 1921. pa samo 6670 tisoč. Na Moravskem je naraslo število prebivalstva od 2.447.000 na 2.662.000, na Slovaškem pa od 2.769.000 na 3.000.000 v isti dobi. Od leta 1900. do leta 1910. je znašal prirastek na 10.000 prebivalcev 737 oseb, od l. 1910. do l. 1921. pa le 13 oseb. Najbolj je padlo število porodov v Pragi in v okolici, potem v raznih industrijskih mestih. Da se dvigne število porodov, predlaga ministrstvo za narodno zdravje celo vrsto socialno-političnih naredb.

Nova rotorna ladja. V Bremenu gradijo novo Flettnerjevo rotorno ladjo; vsebovala bo 3000 ton, rotor bo 28 metrov visok in bo meril 7 metrov v premeru. Rotor prve ladje tega tipa, Buckan-e, je 15,5 m visok in ima premer 2 metrov in pol.

Po dolgem boju rešeni. Angleška ladja »Trevesa« se je potopila v Velikem oceanu, moštvo se je rešilo v odprtih čolnih po 3000 km dolgi vožnji! Posestrima »Trevese«, parnik »Trehawke«, je pa v Magalhãesovi cesti v viharju zadel na skalo, 30 mož broječa posadka je 40 ur visela na potaplajoči se ladji. Slednjič so videli ladjo, ki je šla mimo, a ta ni opazila njih znakov. Nato se je podalo nekaj prostovoljcev v čolno po pomoč. Po dvehurnem obupnem boju se je čoln potopil, tik pred norveškim parnikom »Toluma«. Norvežani so pa hrabre mornarje rešili, razen dveh. Nato je šla »Toluma« še po ostale mornarje, jih je vse rešila in jih prepeljala v Valparaiso

(Chile); odtod so se vrnili z drugim parnikom domov na Angleško.

Tihl poslušavci. Na Norveškem je okoli 20.000 navdušenih radijevcev, ki radio poslušajo, pa nič ne plačajo. Pravijo, da jih bodo hudo prišli. Na Nemškem je takih tičev nad milijon.

Policiisti v Berlinu. Da jih zavarujejo proti nezgodam in jim dajo obenem možnost, da jih občinstvo vidi, so napravili v Berlinu policistom sredi cest in trgov razsvetljene »otoke«, ki jih bodo pozimi tudi kurili.

Angleški vojaki — fašisti. Angleško mornariško poveljstvo razmotriva vprašanje, če naj bo mornariškim častnikom in mornarjem dovoljeno, da se vpišejo med angleške fašiste. Pride do zaključka, da to ne gre, ker je fašizem politična tvorba.

Hitrost našega pogleda. V londonskem Tivoliju si lahko v filmu ogledaš igro slavne igravke tenisa Suzane Lenglen. Film dela desetkrat hitreje kakor normalno človeško oko, in vendar je bila igravka s svojim pogledom še hitrejša kot film.

»Majestic«. Tako se imenuje prejšnji nemški parnik »Imperator«, sedaj v službi »White Star Line«. Zadnjič je peljal v Ameriko 2600 potnikov, najvišje število po letu 1914.

Marx v kitajščini. Neki iz Kitajske pregnani in sedaj v San Francisco v Ameriki živeči kitajski komunist je prestavil prvi del Marxovega »Kapitala« v kitajščino. Dobil je tudi založnika in proti pričakovanju toliko naročil iz Kitajske, da je bil prvi nalog 1000 zvezkov že pred natiskom razprodan.

Poljaki v Trstu. Poljska vlada se poteguje za prost pas v tržaškem pristanišču.

Praha na cestah. V Wiesbadenu na Nemškem so se posvetovali, kaj bi naredili proti prahu na cestah po deželi. Prišli so do zaključka, da so navadna sredstva za nič, asfalt je predrag itd. Najbolj se splača še tenka brezprašna prevleka, kakor jih uporabljajo v zadnjem času v Italiji in Švici.

Turkestanski premog. V Petrograd se je povrnil iz Turkestana ravnatelj rudarskega instituta prof. Mušketov, ki je odkril v Turkestanskem gorovju bogate zaloge najlepšega antracitnega premoga. »Ekonomič. Žiznj« piše, da bi pomenili sovjetski premogokopi v Turkestanu hud udarec za angleški izvoz premoga v sosednjo Perzijo in Indijo.

Tajfun v Vladivostoku. V Moskvo so prišle grozne vesti o viharju, ki je opustošil celo Korejo in Vladivostoški zaliv. Burja je vrgla na kopno vse, kar je bilo v pristanu: več deset parnikov in na stotine ribiških bark. Velika sov. križarka »Bosfor« je potonila, ker je nalezela na lastno sidro. Valovi so zalili polovico mesta in razdrli cele ulice lesenih hiš. Ubilo je na tisoče ljudi. Škoda gre v milijone. Morje je odneslo vse tlakovano obrežje.

V Mandžuriji gori pod zemljo. Moskovska »Zarja« poroča, da gori v Džalajorskem premogovniku premog, že več desetletij. Požar se širi od juga proti severu in grozi sedaj železnici Mandžurija-Džalajnor. Progo so preložili proti severu, okrog proge pa izkopavajo premog, da bi podzemni požar ne mogel preiti po njem naprej.

Koliko prebivalcev je v Moskvi? Pred nekaj dnevi je na svečani seji moskovskega sveta izjavil sedanji sovjetski starešina Ljubimov, da ima Moskva sedaj okrog 2 milijona prebivalcev. Število prebivalstva se po njegovem poročilu množi mesečno za 10.000.

Nov potapljaški aparat. Iz Odese javljajo da je tehnik Vasiljev izumil pripravo, ki bo na morskem dnu nadomestovala potapljača. Priprava ima nekatere roke, ki jih giblje poseben aparat. Te »roke« baje ločijo vrsto potopljenih predmetov: les od kamenja in kovine, železo od bronu itd. Doslej so prodrli potapljači le do 300 metrov pod morsk gladino, novi mehanski »potapljač« pa se bo lahko spustil 1000 metrov globoko in še globlje, če bo treba. Vasiljev se je ukvarjal s tem izumom pol-drugo leto.

Stoletnica pisave za slepce. Letos je sto let, odkar je Francoz Braille izumil tisk za slepce, ki je omogočil tem največjim revežem uporabo literature vsega sveta. Izum so pozneje seveda razvili naprej in izpopolnili. V Parizu so stoletnico letos svečano proslavili. Zbralo se je veliko glasbenikov, ki so bili vzgojeni v zavodu za slepce. Vseučiliški profesor Pierre Villy, od četrtega leta slep, je v kratkem govoru proslavil veliki pomen, Brailleove iznajdbe za življenje slepcev. Sledile so glasbene točke gojencev zavoda, sedanjih in nekdanjih pod vodstvom komponista in glasbenika Martyja, ki je tudi slep. Odlikovan je s prvim darilom pariškega konservatorija.

Po vodi hodijo. Mehanik Rothenaisler v Trstu je izumil pripravo, ki jo imenuje »Pedemarinov«, in s katero je mogoče po vodi hoditi. Poskusi so pokazali, da hoja ni težka; zaenkrat napravimo lahko 9 kilometrov na uro.

Dva oglasa iz dunajskih listov. V nekem velikem dunajskem listu sta bila objavljena 6. septembra dva oglasa. Prvi se glasi: Šest tednov starega, zdravega, ljubkega dečka oddamo. Dopisi pod oznako »Revček« (Hascherl) na upravo lista. — Drugi oglas: Lepega, temnorjavega psa dobermanske pasme prodam za 400.000 kron. Ponudbe pošljite na naslov ... Tudi znamenje časa.

Gospodarstvo.

Položaj na denarnem trgu in borza.

Ko e »Društvo denarnih zavodov Slovenije« sklenilo v sredi preteklega meseca znatni obrestno mero na vloge, je vsa javnost upravičeno pričakovala tudi znižanja obrestne mere na kredite.

Likvidnost naših denarnih zavodov je radi velikega pritoka hranilnih vlog na eni strani, na drugi strani pa zaradi zadrževanja trgovine in industrije, ki pač radi visoke obrestne mere ne moreta misliti na jemanje večjih kreditov za investicije, nove zgradbe itd., zelo močna. Kljub tej veliki likvidnosti, o kateri pa vedo neki zagrebški listi poročati, da se je zadnje čase nekoliko zmanjšala, banke ne kažejo nič kaj volje za znižanje kreditnih kondicij, posebno za bolj dolgoročne kredite.

Sedaj pa poroča »Zagreber Tagblatt«, da so zagrebške banke sklenile znatni kreditno obrestno mero na povprečno 15 odstotkov. V zagrebških denarnih krogih so mnenja, da se bo v kratkem kreditna obrestna mera še bolj znižala. Ta korak zagrebških denarnih krogov je z narodno-gospodarskega stališča pozdraviti.

Če se bo znižanje nadaljevalo, je pričakovati boljše konjunkturo v našem poslovnem življenju.

Zagrebske banke so bile k temu koraku deloma prisiljene. Upoštevati je treba, da so računale, da bodo potrebovale za finansiranje žetve in izvoza velike vsote, kar pa se je izkazalo za pretirano. Dejstvo je namreč, da je imela cela vrsta držav v Evropi zelo dobro žetev in da so zaradi tega potrebe žito uvažujočih držav manjše. Tudi naš žetveni rezultat je dober, vendar se zdi, da bo ravno radi manjših potreb uvoznih držav in zaradi nastopanja ruskega žita na svetovnih tržiščih, izvoz odvišnega žita iz naše države bolj težak.

Napovedano znižanje obrestne mere za vloge in pa velika likvidnost bank sta izzvala na učinknem tržišču velik dvig predvsem državnih in bančnih papirjev.

Na ljubljanski borzi je notirala n. pr. vojna odškodnina 25. avgusta 298 denar. 25. septembra pa 340—362; v Zagrebu 25. avgusta 295—297, 23. septembra 395—396, 25. sept. pa 340—350.

Podobno je narasel tudi kurz 7odstotnega invest. posojila iz leta 1921.

Obnem z močnim naraščanjem kurza državnih papirjev je šel tudi dvig tečajev delnic denarnih zavodov v Zagrebu. Na ljubljanski borzi je šel vzporedno z zagrebškimi kurzi tudi kurz Prašteditone, ki je prekoračil 1000. Zabeležiti je interesantno, da izmed vseh bančnih papirjev na zagrebški borzi edino Slavenska banka ni narasla, pač pa je celo njen tečaj, ki se je dalj časa držal na 66, padel pod 60, pri čemer je prišel v poštev kvaliteten moment.

Ta dvig in oživiljenje prometa na zagrebški in deloma na ljubljanski borzi je pripisovati predvsem spekulacijskemu momentu, zlasti pri državnih papirjih. Že v drugi polovici preteklega tedna je bilo opažati oslabljenje. Poleg tega je igrala veliko vlogo visoka donosnost vseh bančnih papirjev v primeri z obrestovanjem vlog. Toda opozoriti je treba na dejstvo, da dividenda, ki so jo plačale banke za leto 1924., po zatrevanju samih bančnih krogov, ne bo ista — pač pa manjša.

Produkcija bakrene rude v naši državi.

V naši državi imamo v Boru (okraj Zaječar) velik rudnik bakrene rude, ki je v odločujoči meri last francoskih kapitalistov. Pred vojno je znašala produkcija bakra (1912 do 1913) 7600 ton. Po vojni pa je bila sledeča: 1920. 2439 ton v vrednosti 22.4 milijona dinarjev; 1921. 4144 ton, vrednost 63.1 milijona dinarjev; 1922. 5354 ton v vrednosti 117.8 milijona dinarjev; leta 1923. 6388 ton, vrednost 177.8 milijona dinarjev in lani 8101 tona, kar pomeni, da je sedanja produkcija višja, kakor pred vojno.

Bakrene rude se je nakopalo l. 1920. 49.505 ton, leta 1921. že 75.605 ton, leta 1921. 95.847 ton, leta 1922. 123.240 ton, lani pa je dosegla produkcija bakrene rude že 145.107 ton.

Skupno je bilo v tem rudniku zaposlenih leta 1920. 953 delavcev, leta 1921. 1140 delavcev, leta 1922. 1744. Leta 1923. je padlo število povprečno zaposlenega delavstva na 1465, dočim za leto 1924. žal nimamo podatkov na razpolago.

Navzlic velik produkciji bakra smo lani uvozili še 700 ton (leta 1923. 654 ton) bakra v vrednosti 17 (leta 1923. 22.9) milijona dinarjev.

Tako je znašal izvoz bakra lani 7603 tone (leta 1923. 5748 ton) v vrednosti 346.5 (leta 1923. 172.4) milijona dinarjev.

Bakrene rude smo lani zvozili 11.478 ton (leta 1923. 22.535 ton) v skupni vrednosti 1.2 (leta 1923. pa 4.8) milijona dinarjev.

Konkurz. Razglašen je konkurz o imovini Mateja Zorka, trgovca v St. Juriju ob južni železnici, prvi zbor upnikov 17. okt.; oglas. narok do 10. nov.; ugotov. narok 28. nov.). — Konkurz je razglašen tudi o imovini Leopolda Trobevskega, trgovca na Blanci pri Sevnici (prvi zbor upnikov 24. okt.); ogl. narok do 10. nov.; ugot. narok 28. nov.).

Poziv delniškim družbam. Delniške družbe, ki majo svoj sedež ali svojo podružnico v območju ljubljanskega velikega župana, se pozivljejo, naj predložijo najkasneje do 10. oktobra t. l. računsko zaključke za leto 1924.

Cinkarna d. d. v Gaberju pri Celju ima svoj II. redni občini zbor dne 23. oktobra t. l.

Carinski dohodki. V prvi desetini meseca septembra t. l. so znašali carinski dohodki 76.573.872 dinarjev napram 64.458.279 dinarjev v zadnji desetini meseca avgusta. Sledeče carinarice so imele v prvi desetini meseca septembra dohodkov: Ljubljana 4.989.832 dinarjev, Maribor 3.255.856 dinarjev, Jesenice 838.410 dinarjev, Sp. Dravograd 192.734 dinarjev in Rakek 188.252 dinarjev. — Skupno so od 1. aprila letos pa do 11. septembra letos dosegli carinski dohodki vsoto 904.579.467 dinarjev napram 728.987.807 dinarjev v odgovarjajočem razdobju lani.

Povprečni tečaji dinarja v mesecu avgustu 1925. Povprečni tečaji dinarja v mesecu avgustu 1925. so bili sledeči (v oklepajih so navedeni podatki za mesec julij 1925): Newyork 1.80 (1.77) dolarja za 100 dinarjev, Curih 9.24 (9.07) švic. frankov za 100 dinarjev, London 270.96 (277.07) dinarjev za funt šterling, Dunaj 12.71 (12.47) šilinga za 100 dinarjev in Berlin 7.53 (7.40) zlatih mark za 100 dinarjev.

Važno za našo kovinsko industrijo. Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek za industrijo in obrt v Belgradu, katero izstavlja potrdila v svrhu carine-prostege uvoza predmetov, ki se pri nas ne izdelujejo, zanima izvedeti, ali izdelujejo tvrdke v Sloveniji sledeče predmete: 1. vlečeno specialno blago (železo) za vijake in vijakove matice; 2. kompletne transmisije kot rezervne dele strojev za cementno industrijo; 3. stiskalnice — ogrejevalno pripravo (»Andresonpresse mit Wärm-schnecke«); 4. mazalice (»Oeler«) in ventile s kontrolnimi vijaki; 5. kolesa iz jeklene litine in drugi konstrukcijski deli za žerjave; 6. neobdelano železno žico preko 4 mm debeline; 7. U-železo; 8. kroglična ležišča CC 70 in B 80. — Tvrdke, ki bi eventualno prišle v poštev za izdelovanje navedenih predmetov, naj prijavijo do 30. septembra 1925 svoj natančen naslov Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter naj tudi obenem naznajo, v kolikem času so v stanu izvršiti posamezne izdelke.

Gospodarske vesti iz Čehoslovaške. V mesecu avgustu t. l. je znašal uvoz v Čehoslovaško 1330 milijonov Kč., pri čemer je bila Jugoslavija udeležena s 43.1 milijona Kč., kar predstavlja 3.2 odstotka vsega čehoslovaškega uvoza napram 2.3 odstotka v mesecu avgustu lanskega leta. — Po izkazu bančnega urada čehoslovaškega finančnega ministrstva je dosegel obtok bankovcev dne 23. t. m. 7187 milijonov Kč., kar pomeni napram izkazu v dne 15. t. m. znižanje za 125 milijonov Kč. — Indeks cen v veletrgovini se je zvišal od 1. avgusta do 1. septembra od 993 na 996 točk (v zlatu 144.6 na 145 točk).

Svetovna trgovina v prvi polovici 1925. Nemška revija »Wirtschaft und Statistik« je izračunala, da je znašal povprečni mesečni promet, t. j. uvoz in izvoz skupaj 4 najvažnejših držav na svetu (Anglija, severnoameriške Združene države, Nemčija in Francija) l. 1924. 9104 milijone rajhsmark. V januarju letos je dosegel zunanjetrgovinski promet teh držav 11.090 milijonov mark, v februarju je padel na 10.069 milijonov in se v marcu dvignil zopet na 10.749 milijonov. V aprilu je bil 9963 milijonov, v maju 9836 milijonov, dosegel v juniju najnižjo točko s 9413 milijoni mark. Vendar pa je tudi ta najnižja vsota večja kakor povprečni mesečni promet v letu 1924.

Izvoz vina iz Alžerije. V prvih 9 mesecih kampanje 1924-1925 je Alžerija izvozila 7323 tisoč hl vina napram 7878 tisoč hl v odgovarjajoči dobi kampanje 1923-1924. Zaloge vina so bile 30. junija letos 641.000 hl, kar pomeni zmanjšanje za 60.000 hl z ozirom na stanje 30. junija lanskega leta.

Novi romunski bankovci za 500 lejev. Dne 15. septembra t. l. je romunska vlada dala v promet nove bankovce po 500 lejev, ki so nekoliko večji in bolj izdelani kakor starejši.

Borze.

26. septembra 1925.

DENAR.

Zagreb. V današnjem prostem prometu so bili sledeči tečaji z Italijo 230 (228.18—230.58), London 273.50 (272.50—274.50), Newyork 56.35 (56.03 do 56.68), Praga 167.25 (166.13—168.18), Dunaj 7.95 (7.885—7.985), Curih 10.60 (10.854—10.954). Curih. (Predborza.) Belgard 9.20 (9.20), Berlin 123.80 (123.80), Milan 21.— (21.—), London 25.10 (25.105), Newyork 518.10 (518.10), Praga 15.85 (15.35), Dunaj 72.80, Budimpešta 72.60, Pariz 24.55, Bruxelles 22.65, Amsterdam 208.25, Kopenhagen 125, Stockholm 139.125, Oslo 105.50, Bukarešta 2.51, Varšava 82, Solija 3.75.

Fran Erjavec:

Socialno politične naloge občine.

V smislu veljavnih zakonov je delokrog občine predvsem gospodarskega ter socialno-političnega značaja in v tem pogledu gotovo tudi bodoči zakoni ne bodo prinesli znatnejših izprememb. To je tudi popolnoma razumljivo, kajti ta delokrog je podan tem upravnim edinicam že po naravi, dočim so vsi drugi poslali bolj ali manj sekundarnega značaja ter le prideljeni občini, kar dobro ločijo že sedanji občinski zakon, ko deli delokrog občine v samostojni in prenešeni. Omenili smo pa že, da je zlasti socialno politični delokrog občine, s katerim se nam je tu pečati, očitno v sedaj veljavnih zakonih za današnje prilike popolnoma nezadostno in neprimerno, radi česar že vprav kričijo po temeljitih dopolnitvah in reformah. Vsa socialna struktura se je namreč tudi pri nas zlasti zaradi napredujočega gospodarskega razvoja v zadnjih desetletjih že tako globoko izpremenila, da postajajo že tudi pri nas vsak dan bolj pereča najrazličnejša socialna politična vprašanja, katerih zakonodajalcu pred pol stoletjem še ni bilo treba upoštevati, vsaj toliko ne, da bi jih izrecno in podrobneje navedel v tozadene zakone. Na socialno strukturo naroda ter njegove socialne razmere in potrebe globoko upliva vse gospodarski, kulturni in politični razvoj in čim hitreje gre ta razvoj, tem kompleksnejše postaja tudi socialno življenje, z njim pa progresivno narašča tudi potreba po smotrenem javnem socialnem skrbstvu, kajti socialno skrbstvo nikakor ni več zgolj lokalna, temveč velike splošno narodne važnosti. Duhu in potrebam časa ustrezajoča občinska uprava se mora, oziroma bi se vsaj morala pa danes tudi pri nas že pečati skoro z vsemi panogami in vprašanji moderne socialne politike ter čim aktivnejše sodelovati pri njih reševanju, čeprav niso izrecno našeta med njih zakonitimi dolžnostmi. V tem pogledu so nas daleko prehiteli že skoro vsi kulturni narodi, zlasti germanski, ki posvečajo v vseh svojih upravnih edinicah največjo skrb ravno socialnim vprašanjem in socialnemu skrbstvu ter so dosegli na tem polju zlasti v zadnjem desetletju tudi ogromno uspehe. In ker pri nas v dogledni bodočnosti ni pričakovati, da bi posvetila država različnim socialno-političnim vprašanjem večjo pažnjo ter jih skušala smotreno rešiti, je pač dolžnost nižjih upravnih edinic, da se lotijo teh nalog s podvojeno silo, ne glede na to, da je tudi teoretično popolnoma zmotno naziranje, da je socialna politika le stvar države. Zlasti pri nas, kjer vladajo med posameznimi pokrajinami v vseh ozirih in na vseh poljih še tako velike razlike, je država kot nositeljica socialnega skrbstva docela neprimerna in so gotovo poklicane v to v prvi vrsti nižje upravne edince. Pri državni socialni politiki je šabloniziranje neizbežno, a ravno za veliko večino socialnega skrbstva je šabloniziranje neizvedljivo, zlasti v državi s tako različnimi razmerami in potrebami kot je naša. V svojih nadaljnjih izvajanjih se iz vseh teh razlogov ne bom oziral le na izrecna določila zastarelih in pomanjkljivih zakonov, temveč predvsem na žive potrebe živega življenja, ki jih bo tudi zakonodajalec moral prej ali slej šele kodificirati, če ne bo hotel iti slep, gluhih in zakrnjenega srca mimo najbolj skelečih ran modernega socialnega življenja. Samo po sebi je umljivo, da niso vsa ta vprašanja enako važna, pereča in rešljiva za vse občine brez izjeme, mestne industrijske in kmečke, toda vsaj v vseh večjih (mestnih in industrijskih) stopa večina njih vedno očitneje na dan in tirjajo rešitve, dočim bi morale gospodarsko šibkejše kmečke občine reševati nekatera vprašanja vzajemno.

1. Mladinsko skrbstvo.

Morda ni nobena panoga komunalne socialne politike pri nas že od nekaj tako zane-marjena, kot ravno mladinsko skrbstvo, čeprav bi moralo tvoriti to osnovo vsega socialnega skrbstva. Za otroka se pri nas razen nekaterih šibkih zasebnih dobroteljskih organizacij ni brigal vsaakdo nihče, čeprav so ravno otroška leta za vsakega človeka, zlasti pa še za neimovitega odločilna za vse življenje kakor v telesnem, tako tudi v duševnem pogledu. Res je, da vojne srote že polagoma odrasčajo, zato nam pa zapušča življenje dan za dnem druge (31. XII. 1919 je bilo vseh pod 18 let starih sirot v Sloveniji okroglo 43.000, od katerih je potrebnih zaščite kakih 12.000), število nezakonskih otrok (31. XII. 1919 je bilo vseh, pod 18 let starih nezakonskih otrok v Sloveniji okroglo 34.000), ki so skoro brez izjeme potrebni javnega skrbstva, stalno narašča in moderno gospodarsko ter socialno življenje, ki tirja že v normalnih prilikah v vedno večji meri tudi pridobitnega zaposlenja matere izven doma, prepušča s tem tudi vedno večje množice otrok kvarnim vzgojnim vplivom ceste in ulice, katerim se pridružujejo še večje ali manjše množice otrok pijancev, brezposelnih (I. 1925. so cenili število brezposelnih v Sloveniji na nad 25.000 oseb) itd. Velik del te mladine je prepuščen danes po veliki večini nezadostnemu, pogosto pa celo nobenemu skrbstvu, čeprav bi ji morali povečati kakor

1 To razproje se smatrati za nadaljevanje člankov, ki sem jih objavil letošnjo pomlad v »Slovenec« z naslovom »Komunalna socialna politika v Sloveniji«.

iz humanitarnih, tako tudi iz preventivnih razlogov vso pozornost. Zlasti po naših mestih, mestecih in industrijskih krajih poginjajo danes otroci od lakote ter propadajo telesno in duševno. Kandidati bodočih kaznilnic, prisilnih delavnic, bolnišnic, hiralnic itd. vzraščajo okrog in okrog nas v doledje še nepoznani množini in te ima ter jih bo imela v znatni meri na vesti in na hrbtu vsa družba, ki ne kaže danes pri nas za prevážna vprašanja mladinskega skrbstva skoro nobenega razumevanja, dočim skoro po vsem ostalem kulturnem svetu že leta in leta kar tekmujejo glede razširjanja in poglobljevanja najrazličnejših institucij mladinskega skrbstva. Po vsej kulturni Evropi že leta in leta živahno deluje tisoče in tisoče zavodov in institucij, o kakršnih se nam niti ne sanja ne, dočim pri nas danes likvidiramo ali vsaj pustimo propadati še to, kar smo ustvarili v prejšnjih letih.

Zlasti lepo in smotreno je urejeno mladinsko skrbstvo po severnih državah. Tako je dobila n. pr. Danska modern zakon o zaščiti mladine že l. 1905., Belgija l. 1912. in 1919., Kanada si je osnovala l. 1920. pri ministrstvu narodnega zdravia poseben oddelek za zaščito dece sicer pa vodijo to samoupravo oblasti, v Franciji urejajo to vprašanje zakoni iz l. 1889., 1898., 1904., 1907. in 1917., v Italiji zakona iz l. 1904. in 1917., na Norveškem zakoni iz l. 1896., 1915. (Castelbergovi zakoni) in 1921., na Švedskem zakoni iz l. 1902., 1917. in 1918., v Nemčiji, kjer je mladinsko skrbstvena zakonodaja menda najvišja, zakon iz l. 1922. in tako dalje. Tudi razne mednarodne korporacije so se pečale opetovano s temi vprašanji. Tako se je vršil l. 1913. v Bruslju na pobudo belgijske vlade prvi mednarodni kongres za zaščito dece, kateremu je sledil l. 1921. istotam drugi in se je ob tej priliki osnovala posebna »Mednarodna liga za zaščito dece«, ki je prišla l. 1924. v sestavni del institucij Društva narodov kot »Mednarodna unija za pomoč deci« in ki ima že v 34 državah svoje delovne dobre ter razne zavode in institucije za dejansko pomoč. Ta je sprejela sledeča načela za blagor dece:

1. otroku je treba dati potrebna sredstva za njegov normalni telesni razvoj;
2. stradajočega otroka je treba nasititi, bolnega ozdraviti, zastalemu pomagati, da se razvije, padlega pripeljati zopet na pravo pot, otroku brez staršev in domovine pa nakloniti dom in pomoč;
3. v slučaju sile je treba otroku najprej pomagati;
4. otroka je treba usposobiti, da si sam zasluži kruh in treba ga je ščititi pred vsako vrsto izkoriščanja;
5. otrok mora zrasti v zavesti, da mora postaviti svoje zmožnosti v službo svojih bratov in sester.

Vse to obsežno mladinsko skrbstvo, ki se je razvilo po kulturnih državah v zadnjih letih, je to socialno politično panogo tudi znanstveno dvignilo tako visoko, da postaja za laika že skoro nepregledna. Najvažnejše, kar je prodrlo zadnja leta že v vseh modernih državah je, da se mora smotreno mladinsko skrbstvo nanašati na vse otroke brez ozira na njih socialne razmere in ne samo na gotov del (n. pr. na revne, nezakonske itd.), ker gre tu za popolno telesno in duševno vzgojo in vzrejo celokupnega novega rodu in ne zgolj za kako karitativno krpajilo.

Res je, da smo dobili tudi pri nas takoj po prevratu pri poverjeništvu za socialno popovernatu pri poverjeništvu za socialno skrb-poseben oddelek za mladinsko skrb in nato spomladi l. 1919 tudi »Državni oddelek za zaščito dece« v Belgradu s posebnim pravilnikom o varstvu mladine² (da ne omenjam različnih avstrijskih zakonov in naredb³), da govori o čl. 27 in 32. ustave o zaščiti dece in da smo dobili 28. II. 1923. tudi »zakon o zaščiti dece in mladine«, toda ta zakon s spremljajočimi ga naredbami in pravilniki je pogrešen že v svoji zasnovi, ker ustvarja okorno, strogo centralistično urejeno skrbstveno upravo, ki je pri razmerah, kakršne dejansko pri nas vladajo, popolnoma nesposobna reševati naloge, ki so ji stavljen, tako da je vse to mladinsko skrbstvo danes bolj ali manj res le pesek v oči. Neobhodno bi bila tedaj potrebna temeljita revizija tega zakona v tem smislu, da bi predvideval državni zakon le podrobno določen minimum glede mladinskega skrbstva, ki bi ga pa morale samostojno voditi pokrajine (oblasti), izvršilni organi bi bili pa okrajni in občine, katerim nalagata to dolžnost že domovinski in ubožni zakon in v kolikor so te same za sebe premajhne in gospodarsko prešibke, pa okrajni in pokrajine, odnosno država (n. pr. razne prav specialne zavode, ko so potrebni a zanje niti v eni pokrajini ni dovolj otrok).

(Dalje.)

² Na podlagi tega pravilnika je bilo že do l. 1921. ustanovljenih v Sloveniji 38 krajevnih zaščite dece od projektiranih 51.

³ Sem spadajo zlasti naredba z dne 10. XI. 1893. glede skrbstva varstvenih sodišč za osebnost mladoletnikov, naredba z dne 31. XII. 1895. glede nalog in stališča varuhov, naredba z dne 3. XII. 1899. glede udeležitve zaščite dece s pomočjo sodišč, naredba z dne 25. XI. 1902. glede pomiloščevanja mladoletnih, naredba z dne 10. VII. 1903. o kazenskem postopanju proti mladoletnikom, razne naredbe (iz l. 1904. in 1905.) glede zanemariene mladine itd., važen plod teh naredb so bila med drugim »Društva za varstvo otrok in oskrbo mladine« po sodnih okrajih, ki so živahno delovala zlasti okrog l. 1910.

Stoletnica prve železnice.

Danes je ravno sto let, odkar je na zemeljski obli stekel prvi železniški vlak.

Bilo je 27. septembra 1825, ko se je otvorila prva železna cesta ali železnica Stockton-Darlington na Angleškem, delo genijalnega »očeta« železnice, Georgea Stephensona (rojen 8. junija 1781., umrl 12. avgusta 1848.). — Ogrorna množica ljudi vseh stanov se je ta dan zbirala ob progi ter z nestrpnostjo pričakovala ono čudo, o katerem se je toliko govorilo že mesece in mesece prej. Eni so hvallili, drugi zopet grajali vlado, da je dopustila graditi železnico, tretji in to največini cestni delavci so grozili in pretli, a četrta so z neprikritim izrazom škodoželjnosti pozdravljali prihajajoči vlak.

Pred vlakom je jezdit jezdec z razvito zastavo, ob strani pa je ljudstvo vzklikalo veselja in zadovoljstva. Stroj »Locomotion« je vozil vlak, ki je obstajal iz 6 s premogom in moko naloženimi vozmi, potem iz enega z železniškimi ravnateljmi ter njihovimi prijatelji zasedenega voza, nato je sledilo 21 s provizornimi sedeži opremljenih voz, od katerih eden je nosil veliko zastavo z napisom: »Periculum privatam, utilitas publicam¹⁾«, slednjič še 6 premogovnih voz, skupno 34 voz. Vlak je vozil 450 potnikov in 90 ton robe ter je dosegel največjo brzino 19 km na uro.

Vlak je prispel v 12-3 km oddaljeni Darlington v 65 minutah; stroj je ta vzel vodo, se obrnil in vrnil v Stockton, kamor se je povrnil zgrajeni progi do leta 1850. Od tedaj pa krasi stroj »Locomotion Nr. 1.« je vozil na novoter rabil s postanki vred 3 ure 7 minut. Ta na kamenitem podstavku trg pred postajo Darlington, v čast njegovega izumitelja Georgea Stephensona.

Vest o ogromnem uspehu, ki ga je dosegla prva železnica, se je kmalu raznesla širrom sveta; od tedaj so počele vse kulturne države razmišljati o novem prevoznem sredstvu ter počeli graditi železnice.

Danes slavi ves kulturni svet po pravici prvo stoletnico železnice. Franjo Repič.

Prve železnice na svetu.

Ob stoletnem jubileju, odkar je stekla na Angleškem prva železnica, bi utegnili zanimati, kako so sledile in se razširjale prve železnice po zemlji.

Za Evropo je zgradila svojo prvo železnico leta 1829. Amerika, l. 1853. Azija, l. 1854. Avstralija in l. 1856. Afrika.

Evropa.

V Evropi je za Angleško prva začela graditi železnico Avstrija. Prva železnica, katero je priporočal z Angleškega domov na Češko prišedši Franc Gerstner namesto nameravanega prekopa od Vltave do Donave in za katero je dobil njegov sin, profesor tehnike na Dunaju, koncesijo 7. septembra 1824., je bila od Budjevic do gornjeavstrijske meje dovršena 30. januarja 1828., od tam do Linca pa 1. jul. 1832., — dolžina skupaj 131 km. — Ta železnica pa je bila brez pare in vozove so vlekli konji. Pozneje so začeli seveda uporabljati paro.

Francija je zgradila in izročila prometu svojo prvo železnico dne 1. oktobra 1828., s črto St. Etienne Andreziéux, dolgo 18 km. Tudi ta je bila konjska železnica. Prvo železnico s parno silo so zgradili 26. avgusta 1837. na progi Paris-St. Germain, dolgo 19 km. Sledile so:

Belgija: 5. maja 1835.: Bruselj-Mecheln, dolžina 20 km; — Nemčija: 7. decembra istega leta: Nürnberg-Fürth, dolga 6 km; — Avstrija 17. novembra 1837. Floridsdorf-Deutsch Wagram v dolžini 13-1 km (Severna železnica na paro; — Rusija: 4. aprila 1838. Petrograd-Carskoje Selo, dolžina 27 km; — Nizozemska: meseca septembra 1839. Amsterdam-Haarlem, 17 km; — Italija: 3. oktobra 1839. Neapel-Portici, dolga 8 km; — Švica: 15. junija 184. Basel-St. Louis, 19 km; — Danska: 18. sept. 1844. Altona-Kiel, dolžina 106 km; — Španija: 30. oktobra 1844: Barcelona-Mataro, dolga 28 km; — Švedska: leta 1851. Kristinehamn-Sjöändan, dolžina 12 km; — Norveška: 1. julija 1853. Kristiania-Strommen, dolga 18 km; Portugalska l. 1854: Lissabon-Caregado, dolžina 36 km; — Rumunija 4. oktobra 1860. Kustendže (Konstanca)-Cernavoda, 66 km in 31. oktobra 1869. Giurgiu-Bukarest, dolžina 67 km; — Grška 18. februarja 1869. Athene-Peiraeus, 10 km.

Amerika.

Za Angleško so zgradile svojo prvo železnico, ki je bila hkratu tudi prva v Ameriki, Združene države Severne Amerike. Bila je to železnica Baltimore-Elliotts. Železnica je bila dolga 24 km in je bila otvorena 28. dec. 1829. Nato so sledila druga ozemlja Amerike.

Kuba je dovršila in otvorila svojo prvo železnico Habana-Guanajay v dolžini 50 km, dne 17. novembra 1837; — Jamajka, dne 21. novembra 1845. Kingston Spanistown-St. Angil, 25 km; — Kanada meseca maja 1850. St. Lawrence in Industrial R. R., v dolžini 19 km. Mehika leta 1850. Veracruz-Medellin; Peru leta 1851. Lima-Callao, dolgo 13 km; — Chile meseca januarja 1852. Coldera-Copiaco v dolžini 89 km; — Brazilija 29. ali 30. aprila 1854. Porta de Maua-Ruiz da Serra, dolgo 18 km; — Columbia 28. januarja 1855. Aspiniwall-Pa-

nama, 67 km; — Argentiniya 1. dec. 1862. Buenos Aires-Belgrano v razdalji 8 km; — Paraguay 1. oktobra 1863. Asuncion-Itangua, 40 km; — Venezuela meseca februarja 1866. Puerto Cabello-Palito; — Uruguay 1. jan. 1871. Puerto Cortez (Caballos)-Santiago v razdalji 60 km.

Azija.

Prva železnica v Aziji je stekla po ozemlju Vzhodne Indije. Bila je to železnica Bombay-Thana, dolga 35 km, ki je bila otvorena 18. ali 19. aprila 1853. Nato so sledile prve železnice.

V Mali Aziji 24. decembra 1860. Smyrna-Trianda v razdalji 34 km; — Ceylon leta 1865; — Na Javi 9. ali 10. avgusta 1867. Samarang-Tangveng, dolžina 79 km; — Na ozemlju Kavkaza 14. avgusta 1871. Poti-Kutais v dolžini 84 km; — Na Japonskem, dne 12. julija 1872. Tokio-Jokohama v razdalji 84 km; — Na Kitajskem 30. junija 1876. Shanghai-Kiangwan (l. 1877. porušena); — V Perziji leta 1888. itd.

Avstralija.

Za Azijo sledita naglo v gradbi prvih železnic Avstralija in Afrika. Za prvo železnico v Aziji l. 1853. sledita takoj naslednje leto prvi dve železnici v Avstraliji in leta 1856. tudi že prva železnica v Afriki. Otvoritveno leto prvih železnic v Avstraliji je leto 1854. Južna Avstralija dovrši namreč 18. maja 1854. prvo železnico Goolwa-Port Elliot, dolgo 10 km in Viktorija 14. septembra istega leta Melbourne-Hobsonski zaliv 10 km. Nato sledi Novi Južni Wales 25. septembra 1855. Sydney-Parramatta, dolžina 23 km; — Nova Zelandija, 1. decembra 1863. Christchurch-Lyttelton dol-

žina 2 km; — Queensland 30. julija 1865. Ipswich-Dalby, dolgo 64 km; — Tasmanija 6. februarja 1870. Launceston in Western R. R., dolgo 60 km; — Zahodna Avstralija leta 1873. Jarrahdale-Rockingham, dolgo 64 km.

Afrika.

Prvo železnico v Afriki zro in pozdravljajo Nil in tisočletne piramide. Prvo železnico v Afriki zgradi in otvori Egipt meseca januarja 1856. s črto Aleksandrija-Kairo, dolgo 211 km, potem sledi Natal 26. junija 1860. Durban do morja, dolgo 8 km; — Kaplandija 13. februarja 1862. Kapstadt-Eerste River, dolgo 34 km; — Algerija 15. avgusta 1862. Algier-Blida, 51 km; — Tunis 1. septembra 1872. Tunis-Goleta, 2 km.

Jugoslavija.

V Srbiji je najstarejša železnica Beograd-Niš, dolga 244 km. Otvoritev te prve železnice so Srbi pozdravili 15. septembra 1884. Zagreb in Hrvate je zvezala železnica s Slovenijo in ostalim svetom leta 1862. s črto Zagreb-Zidani most, dolžina 79 km.

Po slovenski zemlji je stekla prva železnica 2. junija 1846. s črto Gradec-Celje in ob otvoritvi železnice Celje-Ljubljana sta v nedeljo, dne 16. septembra 1849. ob 4. uri popoldne pripeljala okrašena stroja »Triglav« in »Ljubljana« prvi vlak v Ljubljano.

Slovenija ima tedaj s črto Maribor-Celje-Ljubljana najstarejšo železnico v Jugoslaviji in na Balkanu. Tudi vse železnice v Aziji, Avstraliji in Afriki, v Ameriki razen Združenih držav S. A., Kube, Jamajke, v Evropi Angleške, Francije, Belgije, Avstrije, Nemčije, Rusije, Nizozemske, Italije, Švice in Danske so mlajšega izvora in datuma. Jožef Ipavec.

Poglej, poglej si našo Mico, kako ti ona prati zna, napravi si kar veselico, — opere vse, kar se ji da.

Kadar ima „GAZELA“ milo, ti pere rada noč in dan, očisti vsako ti perilo, njen trud nikdar ti ni zaman.

Sportni teden.

Povsod, kamorkoli po svetu se ozremo, je sportno gibanje v najlepšem razmahu, vsak dan nam prinese kaj novega in kakšno novo ime. Na Ogrskem na primer se v zadnjem času prav posebno odlikuje Barsi, ki postavlja v lahki atletiki rekord za rekordom, 400 m je pretekel že v 49.1. itd. Njegov tovariš Gaspar se je pa pognal v skoku nad višino 1.93, tudi nov ogrski rekord. Da je bil Osborne v Stettinu slabo razpoložen, se vidi iz poznejšega njegovega skoka 1.93; nato pa spet samo 1.82, je torej res pošteno utrujen. Tudi drugim Amerikancem, ki hodijo z njim po Evropi okoli, se pozna utrujenost; Riley je v Saarbrückenu za 110 m stajal porabil 16.5! (prej v Berlinu 14.9) itd. Postavil se je pa Nemeč Hoffmeister: diskos 44.29, kopje 55.21 Francoski skakavec v višino Lerden skače v zadnjem času po Osbornovem in Hoffovem zgledu kar v dolgih hlačah, redni njegovi skoki so 180 do 186 cm. — V Oslo na Norveškem so izvojevali Danci, Švedsi in Norvežani skandinavsko lahkotletsko prvenstvo; zmagali so Švedsi z 81 točkami, Norvežani so jih dobili 27, Danci pa 14. Rezultati so bili izborni: 100 m Petersen 10.51, 400 m Engdahl 49.8, skok ob palici Hoff 4 metre, najboljši je bil pa met kopja 67.31 m, nov Lindströmov svetovni rekord. V začetku lanskega leta je imel rekord Finec Myrrhal s 66.10, nato je prišel Šved Lindström s 66.62, nato spet Myrrhal s 67.04, sedaj zopet Lindström. — Houben se je rehabilitiral in je pretekel 100 m v 10.5, 200 m pa v 21.6, in sicer v konkurenci proti tistim svojim nasprotnikom, ki so ga pred kratkim še prehitevali.

Tudi teška atletika ne počiva Wölpert (lahka teža) je spravil težno 97.5 kg kvišku, kar pomeni nov svetovni rekord; nedavno je bil rekord 91 kg, te dni pa 92.5 kg.

Rokoborec Jaago je potreboval štiri ure in pet minut, da je položil Dunajčana Kavana na široka njegova pleča, v Berlinu. Na Dunaju se bosta spet srečala.

V današnjih težkih časih ti zelo prav pride, že imaš trdo glavo. Za boksanje je pa le ne smeš porabiti, kakor sta to napravila zadnjič v Londonu angleška boksarja Bond in Curley. V 12. rundi je začel Bond namesto s pestjo operirati z glavo, Curley mu je odgovoril z istim orozjem, in ker se nista opomenu pokorila, je sodnik boj prekinil.

Plavalca Ederlova se sedaj izgovarja, da ji je njen trener Wolffe ukazal, naj neha plavati, sicer bi bila zadnjič prav gotovo preplavalala Kanal. Izgovor je zmeraj dober, preveč na delo pa le ne gre. — Arne Borg je res neutrudljiv; tik pred odhodom v Ameriko je plaval 100 m v 1:00.4, 200 metrov v 2:18, 220 yardov v 2:18.6.

Izborni kolesar je Norvežan Hausen; v cestnem moštstvu na 180 km je bil doslej zmeraj prvi, letos je porabil 6 ur 21 minut in 44 sekund. Na motornem kolesu je pa Amerikanec Seymour prevozil 5 milj (1 milja je 1609 m) v 3:44, 10 milj v 7:30.8, 15 milj v 11:15, 25 milj v 19:50.63; sami svetovni rekordir.

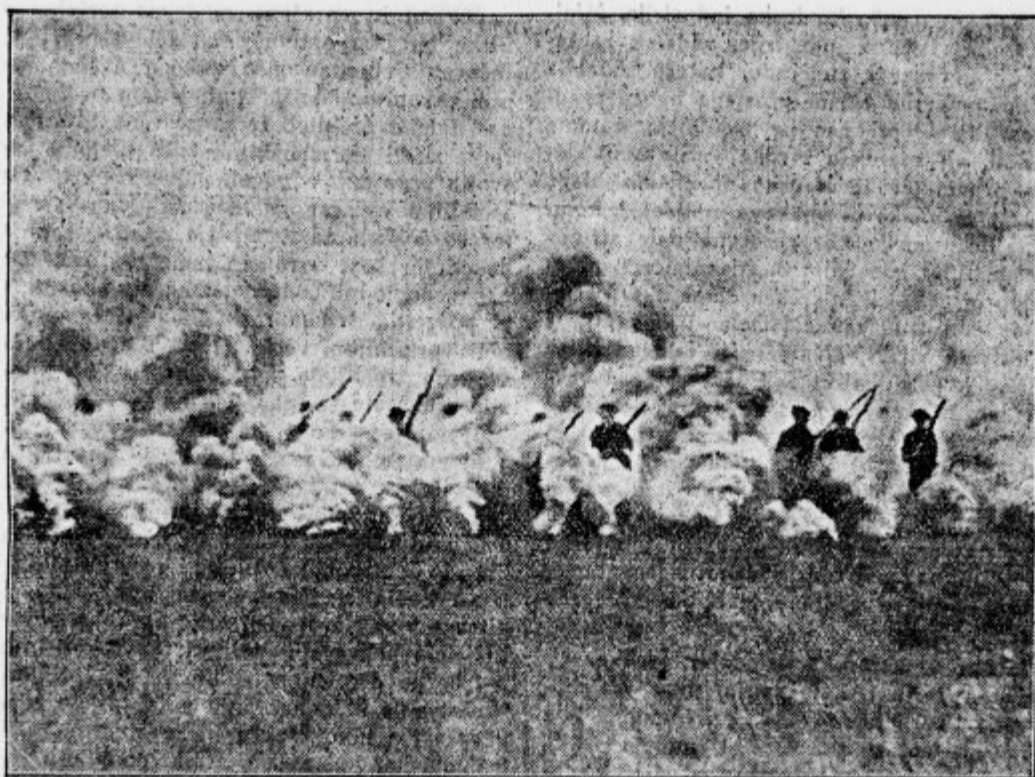
Da pa pride tudi avtomobil do veljave, sta pokazala Duff in Baranatto, prevoživši na dirkališču Monteberry pri Parizu v 24 urah 3670 km; vozila sta, menjaje se, na trilateralnem Bentleyu. Na uro pride 153 kilometrov. In slednjič se vzpnejo še v zrak in letimo v aeroplanu z Amerikancem Williamsom v eni uri 486.4 km; to je pokazal zadnjič v poletu na 1 km, koji polet bi pomnožen dal omenjeno hitrost. Dosedanji rekord Francoza Bonnetta 448 km.

Tilden je pa le Tilden, sam zase, šestkratni zaporedni svetovni mojster tenisa. Po borbi za Davisov pokal so se udarili tekmovalci še enkrat za ameriški mojststvo. Amerikanci so ostali slednjič sami med seboj. Zadnja dva sta bila Johnston in Tilden, »mali Bille« in »veliki Bille«. Johnston ima to veliko smolo, da živi v istem času kot Tilden. Petkrat je bil že drugi, letos spet, čestiti; Tilden pa letos šestič prvi. Igrala sta (Tilden ima prve številke): 4:6, 11:9, 6:3, 4:6, 6:3, skupaj 31:27.

Kolesarski in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani sporoča, da je izžrebano št. 3978 zadel g. Franc Anžur, strugar, Zg. Kašelj, izžrebano št. 1579 je zadel g. Peter Stupar, delavec, Gmajna pri Crnučah, izžrebano št. 3927 je zadel g. Arko Viktor, delavec iz Vevč. — Obenem se zahvalujemo vsem poročevalcem ljubljanskih dnevnikov, ki so dirki prisostvovali, g. zdravniku Rajku Basinu in g. Besedniku, ki je dal brezplačno na razpolago auto kakor tudi cenjeni juriji in gg. motociklistom Bricejnu, Subertu, Sirmiku in Kahmu za nadzorovanje proge. — Iskrena zahvala vsem kolesarjem in kolesarkam, ki so se udeležili spreveda v 62 parih.

Naznanila.

Vsi absolventje in absolventinje Christofovega učnega zavoda letnika 1922-23 se vabijo na prijateljski sestanek dne 3. okt. t. l. ob 8. uri zvečer v restavraciji pri »Levue« na Gosposvetki cesti. — Pridite sigurno vai in vse. — Šklicatelji.

Ameriške čete se vadijo v obrambi proti na padom s strupenimi plini. Pred plini se branijo z gostim dimom svojih ognjev.

Turistika in sport.

Prvenstvene nogometne tekme. Od današnjih tekem bo vzbudila največje zanimanje tekma med Ilirijo in Jadranom. Oba kluba se nahajata v primeroma dobri kondiciji; med tem ko zabeleži prvak svoj plus v večji tehniki in rutiranosti, je na drugi strani znana borbenost, hitrost in ambicija simpatičnega moštva SK Jadran, ki ravno v tekmah z Ilirijo dosega kolikor toliko lepe rezultate. O zmagi Ilirije sicer ne dvomimo nihče, vendar bo Jadran zastavil vse sile, da izvojuje čimboljši rezultat.

ASK Primorje : SK Svoboda. Dvomiti tu o izpadu in korist ASK Primorja je nemogoče, čeprav bodo v moštvu najbrž nestopili nekateri akademiki, ki so se vrnili iz počitnic. Sicer pa je ob

obstoječih novih pravilih offsidea dana možnost tudi tehniško šibkejšemu klubu, da zabije kak gol. Tekma med SK Slovan : SK Slavija se tudi računa za Slovan že dobljeno. SK Slovan spada v ono vrsto moštvev, ki vstrajajo do zadnjega v vsaki težji borbi, no mislimo, da tu ne bo imel težkega dela. Vsekakor bo zanimivo kako se bodo v prvenstvenih tekmah z našimi močnejšimi klubi odrezali predvsem Slavija in Svoboda. Poleg navedenih se odigra tudi tekma med rez. Ilirije in Jadranom.

Tekme se vrše na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta v sledečem redu: predpoldne ob 9. uri: Ilirija rez; Jadran rez, ob 10.30 SK Slovan : SK Slavija, popoldne ob 14.30 uri ASK Primorje : SK Svoboda, ob 16.10 uri SK Ilirija : SK Jadran I.

Ilirija jun. : Panonija. Danes ob 14. uri odigrata Panonija in juniorsko moštvo Ilirije na igrišču Ilirije prijateljsko tekmo.

Zivljenje v malem marokanskem mestu v bližini fronte. Ljudje mirno gledajo krotitka kač in njegove umetnosti.

¹⁾ Zasebna nevarnost, splošna korist.

Phil. Rakovec.

Hrana raznih narodov.

Raziskovalci, ki so uvideli, da pokrajine s svojo klimo ne vplivajo le na vrste rastlin in živali, ampak s tem tudi na hrano človeka...

zamorski otroci do zemlje tako poželenje, da glinaste piščalke, ki jih dobe v dar od Holandcev...

Mnogo višje pa stoje oni narodi, ki jedo samo rastlinsko hrano. Te vrste ljudi nahajamo celo med najkulturnejšimi narodi pod imenom vegetarijancev.

Večina človeštva pa uživa ali samo mesno hrano ali pa mešano, in tu opazamo največje razlike v kuhinji posameznih narodov.

hajo, temveč jo samo posuše in jo devajo k raznim jedem kot priboljšek. Komično pa je pri tem, da je cena te živali tako visoka...

pet jako razlikujejo med seboj. Mongolom so zelo priljubljene podgane in miši. Zlasti visoko čislane so pečene podgane, ki pridejo večkrat na mizo kitajskih mandarinov.

Med izrodke človeštva pa lahko štejemo one vrste plemen, ki jih označujemo s skupnim imenom kanibale ali ljudožrce.

O PRANJU PERILA.

Času odgovarjajoče in strokovno postopanje s perilom je postalo v vojni in posebno še v po-vojni dobi velike važnosti za vsako gospodinjico.

tudi v najnujnejših slučajih samo eno- do dvakrat na leto in to zelo previdno. Najbolje pa je vsakega pranje s priznani dobri pralni sredstvi.

posrežilo. >TRIG je tak produkt nafte, ki vsebuje izvrstno lastnost, da deli na enak način masti in beljakovine, jih emulzira in omogoči vodo, da jih sama odstrani pri pranju.

perilu vsa maščoba in vlakna postanejo vesled tega trda, raskava. Omečkati jih je treba zopet potom pranja z rahlim milom.

MOSKO KOLO skoraj novo, prodam. - Naslov v upravi pod št. 6542.

Planino dobro ohranjen, se vzame v najem. Kje, pove uprava 6543.

Kroj pomočnika prvovrstnega, za velika dela, sprejme Rija in Leopold, krojaški mojster, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. 6534

Več gospodov se sprejme na dobro domačo HRANO. - Naslov se izve v upravi lista pod št. 6553.

Prodajna hiša nadstropna, bles, drvarnica, vrt in en gozd. Na lepem in promet. kraju. Zraven farne cerkve v Preski, od žel. post. Medvod 5 min. - Ponudbe nasloviti na Franc Jenko - Medvod 3, Gorenjsko.

KLAVIR, kratak, dobro ohranjen, se ceno prod. - Naslov v upravi pod št. 6548.

PEKARIJA V MARI-BORU dobro vpeljana, popolnoma opremljena, se s hišo vred prod. - Ponudbe: V. LE-SKOVIČEK, Ceste - Cankarjeva ulica 5.

Mleko pristno, gorenjsko, pasteri-zirano, polnomastno, se bo dostavljalo na dom liter po Din 2.75. Naročniki se spre-jemajo dnevno pisмено ali ustmeno v mlekarni KAM-BIČ, Poljanska cesta 18.

ABSOLVENTINJA meščanske šole, z dovršenim končnim izpitom, zna stroje-pisje, šče primerne službe, gre tudi brezplačno. Ponud-be na upravo pod >Veslun-

PRODAJALKA starejša, ver-zirana, mešane stroke, želi mesta. Gre za poslovođkinjo ali blagajničarko. - Ponudbe upravi pod >Takoj št. 6554.

vožovi Rabljeni, a dobro ohranjeni (dire in kasoni) se prodajo. - Kje, pove uprava št. 6530.

KLAVIR (črna), dober glas, zelo po-ceni napredaj. - Karlovska oosta 26, deano. 6549

Kroj. pomočnik z dobrimi spričevali, šče DELA v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe na upravo >Slovenec pod št. 6541.

ABSOLVENT trgov. šole, vešč koresp. in knjigov. šče sinšče. Nastop takoj. Gre v mesto ali na deželo. - Ponudbe upravi peči >Dober knjižovodja-

Premog - Čebin Wollova ulica 1. 11. Telefon št. 66.

Enonadstr. hiša v Ljubljani, 15 min od glav. pošte, napredaj pod ugod-nimi pogoji. Ponudbe pod šifro: >2700/4500 na upravo >Slovenec.

FRANCOŠČINO in nem-ščino poučuje temeljito dipl. učiteljica. Prijave pod šifro: >BOUVARD na upravo.

Lepa meblovana SOBA se takoj odda. - Naslov v upravi lista pod št. 6533.

Radi rodbinskih razmer prodam iz popolnoma proste roke

hišo s trgovino na zelo prometnem mestu in zelo dobro vpeljana. Cena zelo ugodna ter ugodni plačilni pogoji. Ponudbe na upravo >Slovenec pod šifro >Smarčno št. 6493.

PISALNI STROJ napredaj. - Naslov se izve v upravi lista pod št. 6545.

žimnice medročne, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke - dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetist - Krakov trg št. 7 (poleg Masinova doma). 6661

Vsem sorodnikom, znanemu in prijateljem javjam, da je Vsemogočni mojega dragega očeta, gospoda Franca Zajca nadpuznika mest. dohod. urada v pok. previdenega s sv. zakramenti, v 60 letu starosti po dolgi in težki bolezni, poklical danes ob dveh popoldne v boljše življenje. Zemeljski ostanki rajnega se prepeljejo v ponedeljek, 28. sept. ob 4 pop iz hiše >Jost Hiralnica sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče pri Sv. Križu. Pokoj priporoča v molitev in blag spomin žalujoča hči Josipina. Ljubljana, dne 26. septembra 1925. Brez posebnega obvestila.

Agitirajte za naše časopise!

Obvestilo

gospodinjam, šiviljam in obrtnikom

Da zadostim številnim vprašanjem po dobrih in cenah šivalnih strojih, odločil sem se poleg svoje že obstoječe trgovine na debelo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 3, dvorišče za šivalne stroje, kolesa in njih nadomestne dele

otvoriti tudi istotam posebni oddelek za nadrobno prodajo dobroznanih in priljubljenih

šivalnih KÖHLER strojev

Založen bodem vedno z bogato izbiro šivalnih strojev vseh vrst za rodbinsko rabo v najmodernejših opremah, kakor tudi za šivilje in obrtnike. Kot dolgoletni poslovodja tvrdke Singer sem pridobil mnogovrstnihkušenj, zato upam cenjene odjemalce zadovoljiti v vseh ozirih. Vabim torej vsakega, naj si pred nakupom šivalnega stroja ogleda mojo razstavo v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 3, dvorišče, v kateri se nahajajo najmodernejše današnje opreme.

Za prijazen obisk se priporoča **IV. AUERHAMMER**

Nikar!!

ne kupujte prej jesenske ali zimske obleke, predno si ne ogledate mojo zalogo raznega manufakturnega blaga: dublne od najboljših do najcenejše vrste, fine kamgarne, češko sukno, blago za damske plašče kakor tudi vsakovrstne barhente, flanelo, šifone, kotenine, blačevino in žamet iz prvovrstnih tu- in inozemskih tovarn. — **Pri odjemu čez Din 500— je 5% popusta!** Krojačice in šivilje popust pri vsaki svoti!

Podružnica: **Ivan Kos** Podružnica: **Gorenjsko**
Ljubljana **Sisak** Srednja vas 2,
sv. Petra cesta 23. Celovška cesta št. 63.

Dokolenice

(GAMASE), prvovrstne (blank in špalt), ru- jave in črne, nudi po konkur. ceni izdelovatelj

FRANC ISKRA :: Vrhnika.

TRGOVCI POPUST. TRGOVCI POPUST.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu p. n. cenj. odjemalcem naznanjam, da bom s 1. oktobrom otvoril na Gosposvetski cesti v Kolizeju bogato zalogo pohišva od najpreprostejšega do najfinejšega izdelka, kakor tudi tapetniške izdelke: n. pr. modroce iz Cim-afrika, žime, volne, patent fotele, otomane, dekor. divane, klub-garniture, ter vsa te svrhe spadajoča dela.

Cene konkurenčne.

Naj nihče ne zamudi te ugodne prilike in si preskrbi potrebno.

Se priporočam za obilen obisk.

PETER KOBAL

LJUBLJANA, KOLIZEJ.

LEP LOKAL

za modno in manufaktur. trgovino

v sredini letovišča BLED, z zalogo vred. se takoj odda. — Dopisi na: A. WÖFLING, Bled.

Znatno znižane cene

zaradi vpeljave nove znamke v trgovini čevljev

Franc Szantner

Ljubljana, Seidenburgova ul. 1

Čaj K. C. Popoff

se zopet dobiva v vseh boljših trgovinah

Generalno zastopstvo:
C. C. Latipak S. C., Zagreb

Vlaška ul. 46 a. Telefon 2—73.

Znižane cene!

Znižane cene!

Za jesensko prodajo kolesa in šivalni stroji

cene znatno znižane pri

J. Gorec

Palača Ljubljanske kreditne banke

Znižane cene! Znižane cene!

Tovarniška zaloga pohišva

od najfinejše do najpreprostejše opreme po izredno znižanih cenah se dobi pri

ANDREJ KREGAR, tovarna pohišva

St. Vid nad Ljubljano nasproti kolodvoru Vižmarje Na veleselju razstava v paviljonu „E“

STROJI ZA PLETENJE

Flach Rund-Links-Links in Jackard za ročni in strojni pogon

SPULMASCHINE RAUMASCHINE RUNDSTÜHLE

za strojni in nožni pogon

IGLE in deli strojev za vse sisteme in

može vedno na skladišču pri

ALFRED KOZMA, OSIJEK

Zupanijska ulica št. 42.

Glavni zastopnik tehniške poslovnice za industrijo strojev za pletenje

Felix Lederer, Wien

RESNA ŽENITEV.

Fant v najlepši dobi želi znanja z gospodično, ki ima posest, obrt ali ve vsaj za prostor, 6—10 m² v prtiličju. Ponudbe prosim s sliko na upravo lista pod: »Ideal«.

KLJUČAVNIČAR

starejša moč, išče službo. Pristopil bi tudi v komp. — Ponudbe pod šifro: »Ključavničar« 6499 na upravo.

Danes in vnaprej vsako nedeljo se dobe

v Mostah št. 7

pečene mesene, jeterne in krvave klobase.

ZELEZNI SODI

naprodaj v teži od 54—60 kg za komad, po zelo nizki ceni iz 1 mm močne pločevine v izmeri ca. 3 m² in 2,5 mm močnih pokrovov. Naslov v upravi pod številko 6533.

Salonska suknja

črna, skoro nova, iz finega blaga, ceno naprodaj. Naslov pri upravi lista pod št. 6525.

SOBO za takoj

išče gospod. — Ponudbe na upravo lista pod: »SOBA«.

Naprodaj

2 pletilna stroja

št. 8 in 11 po nizki cen. Kamnik, Sušna št. 33.

Iščem SLUŽBE

kot raznaševalec, sluga v trgovini, skladišču ali kaj sličnega. Na željo položim kavčijo. Nastop takoj. Ponudbe na upravo lista pod: »Zanesljiv« št. 6495.

Novo zidana

PRITLIČNA HIŠA

v bližini črnuškega kolodvorra, z 2 sobama, kuhinjo in kletjo ter z gospodarskim poslopjem, vodnjakom, en oral in 36 sežnjev zemlje, z lepim sadnim vrtom, njivo in travnikom, se proda. Na željo se dobi še sedem oralo- lov zemlje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6516.

UCENKA

se sprejme v drogerijo. Ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in slika na upravo lista pod: »Učenka« 6514.

GOERZ-TRIEDER

binokle 9X, nov, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6494.

Sprejme se še nekaj GO- SPODOV ali DAM na izbor.

domačo hrano

Naslov v upravi pod: 6530.

Večje množ. dobrih, zdravih

VINSKIH SODOV

(1000 do 1800 litrov) proda za polovično ceno KRALJ, Ormož. 6483

GOSTILNA

Anton Maver

Ahačjeva cesta 5 — toči vinski mošt, 12 Din liter, in ima fine riževe klobase, vino iz Gadove peči in bizelsko iz graščne Windischgractz.

PISALNI STROJ

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe s ceno na upravo lista pod: Pisalni stroj 6492.

ZELEZEN KOTEL

v dobrem stanju, vsebine 600 litrov, ter pločevinaste podstavke (štenderje) poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6453.

KUCHARICO

starejšo, pošteno, ki opravlja vsa hišna dela ter ima dobra spričevala, sprejme obitelji brez otrok v Bosni. Ponudbe pod: »Plača do 500 dinarjev« št. 6480 na upravo.

PRODA SE nova hrastova SPALNICA

za 3500 Din. — Naslov pove uprava lista pod št. 6476.

Premog, drva, oglje, briketi,

koks. — »ILIRIJA«, Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Pozor! »Gorkodar«

kot nastavek na lončene peči v sobah, ali kot nastavek na štedilnike. 50% prihranka na kurjavi — v 10 minutah gorka soba. — Cena nizka. Patent prijavljen. — Naročila sprejema: MIHELIC in DRUG, Ljubljana, Dunajska cesta 41. Telefon št. 777.

UCENKA

17 letna deklica poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, že nekoliko vajena, išče mesta v trgovini. Prvo leto bi opravljala tudi druga hišna dela. Naslov v upravnistvu pod št. 6474.

NAPRODAJ dne 4. oktobra ob 2. uri popoldne na javni dražbi kompletno

kovaško orodje

pri LUKA ŽITKO, kolar, Vrhnika. 6491

Dne 29. septembra 1925 se vrši prostovoljna javna dražba raznovrstnih VOZOV in SANI ter konjske OPREME v Lescah pri gostilni J. Pernuš. — Začetek ob 11. uri dopoldne. 6506

DEKLICA

iz boljše rodbine k otroku 2½ leta. Ponudbe s sliko na: I. Török, Sarajevo, Zvonimirovska obala 5. 6478

Damska FRIZERKA

samosvojna, dobra moč, se sprejme takoj ali pozneje proti dobri plači in procentom na parfumu. A. TURK, Miklošičeva c. 7, Ljubljana.

Gospodinje!

Najboljši kozarci za ukuhavanje češpelj, brusov in breskev so brezdvomno

WECK-ovi kozarci

FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10

Lutzove peči in štedilniki

so najboljši, najtrpežnejši in najcenejši!

Nič popravil. Nošenega d'ma. Prihranek na kurjavi ogromen.

Naša tovarna izdeluje originalne Lutzove emajlne peči (okrogle in štirioglate), kamine, emajlne in lakirane štedilnike, naprave za segrevanje vode za kopalnice v zvezi s štedilnikom, dimna kolena in cevi, lične emajlne tablice in napise.

Priporočamo svetovno znane proizvode, ki jih izdeluje naša tvornica edina v Jugoslaviji, solidno, lepo in trpežno, in važno cenjene interesente, da si osebno ogledajo v tovarni našo veliko zalogo.

Tvornica emajliranih peči LUTZ d. d.

Ljubljana-Šiška, Frankopanska ul. 21 blizu Gorenjskega holodvora.

Orehova debela

prima, počeni od 35 cm premera in od 2 m dolžine kupuje v vsaki množini (vagonске pošiljatve) takoj izvozna tvrdka proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe z najnižjimi cenami naloženo franko vagon prositi pod »DRVO 81« na

„Interreklam“, d. d. oglasni zavod, Zagreb, Strossmayerova ulica br. 6.

Novosti! Elektrozon-aparati

najboljše sredstvo za ozdravljenje revme, trganja, glavobola in nerveze, najboljšo sredstvo za odstranitev solčnih peg, kurjih oces, bradavice i. t. d.

vse potom elektrike

Aparat je uporaben pri vsaki napetosti ter ima garancijsko pismo. Poskušnje, pojasnila in ceniki na razpolago v trgovini elektrotvrdke A VERBAJS, Ljubljana Gosposvetska cesta 13 (pred veleseljom).

Restavracija „LLOYD“

Sv. Petra cesta sprejema abonente po Din 18.—

Za dobro in okusno kuhinjo kakor pijačo in postrežbo jamčim.

Priporoča se **MARIJA TRAUŠ** Hotel Lloyd

Javenski veleseljem v Frankfurtu

Splošni sejem 4.-7. oktobra 1925 Tehniški sejem 2.-7. oktobra 1925

Brezplačna pojasnila dajo častna zastopstva:

J. G. DRAŠKOVIČ, Zagreb, B. cesta 3, PUBLICITAS d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. D. M. STOJADINOVIC Beograd, Skopljanska 1. MILINKOVIČ I DRUG, Ljubljana, Prešnova 7. LAVOSLAV SELINGER, Osijek, Desetičina 35.

Pohišstvo Priložnostni nakup!

Velika zaloga kakor tudi izdelovanje od najpreprostejše do najfinejše izvršitve. Preproge, posteljina itd. Globoko znižane cene. Prosto ogledovanje. Ceniki zastonj! Ne silimo k nakupu!

ZALOGA POHIŠTVA IN PREDPROG

KARL PREIS — MARIBOR

GOSPOSKA ULICA 20

EN GROSS EN DETAIL

Dnevno koncerti:

V kavarni od 5 do 1/2 ure zvečer
V leti " 6 " 12 " "
V restavraciji " 7 " 12 " "
Ob nedeljah in praznikih zajutrkovalni koncert v restavraciji.
Popoldanski koncerti ob 5. uri.

DAMSKA KAPELA V RESTAVRACIJI »ZVEZDA«

Točna in solidna postrežba. Prvovrstna vina, gorka in mrzla jedila.

Se priporočata **Fran in Roza Krapeš**

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija) Brzojavke: Zadruga Kropa Telefon interurban: Podnart 2

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice — Žebliji za ladje, črni ali pocinkani — Žebliji za zgradbe, les itd. — Žebliji za čevlje — Spojke za odre in proge — Spojke za ladje in splave — Železne brane — Kljuge za podobe, zid, cevi, žlebove itd. — Vijaki z maticami — Podložne pločice — Matice — Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. — Vijačni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje — Ilustrovani ceniki na razpolago

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Ing. Rudolf Treo
stavbenik
sodnijsko zapriseženi izvedenec
Ljubljana
Gospodarska cesta št. 12/II.
25 letna praksa
izdeluje načrte, proračune, cenitve in prevzema vjake vrste stavb. Med mnogošt. izvrš. stavb napravil: cerkve v Prečni, Zaplaz, Šmihel, Šumperk, Podgrad itd. prazidava hiše Souvan, Mestni trg itd.

Kostanjev les
olupljen in neolupljen, kupuje proti takoj. plačilu
»Jugo-Tanin«, d. d. Zagreb,
poštni predal 257.

Prva dalmatinska tvornica
Portland cementa
Gilardi & Bettiza — Split
ustanovljena leta 1865, torej najstarejša tvornica te vrste v Dalmaciji
Izdeluje:
prvovrsten Portland cement
zastopnik za Slovenijo
Ivan Pestotnik in drug. Ljubljana
Resljeva cesta 3 Tel. int. 949

Bukov gozd
zdrav, v debelini nad 50 cm in obsegajoč 10 do 20.000 kubičnih metrov, kupimo brez zemljišča za sukcesivno posekanje. — Obširne ponudbe z označbo cene za kubični meter na: ZAGREB, I., poštni predal 162.

Celjska milarna, d. z. o. z. v Celju
dobavlja v kakovosti nedosegljivo
pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje

OBVESTILO! Na vzpodbudo Narodne banke so sklenili odločilni ljubljanski denarni zavodi s 1. oktobrom t. l. zopet znižati obrestno mero od hranilnih vlog in vlog v tekočem računu. Ker je »Ljudska posojilnica« tudi obvezana to storiti, obvešča s tem namesto z drugimi obvestili v smislu svojih določil glede hranilnih vlog § 2. svoje vložnike, da bo izza dne 1. oktobra 1925 znižala obrestno mero od hranilnih vlog in od vlog v tekočem računu v smislu dogovora omenjenih denarnih zavodov. — »Ljudska posojilnica« r. z. z. n. z. v Ljubljani, dne 23. septembra 1925.

OBLEKA
moška iz teškega ševjota in fina dunajska konfekcija Din 580. fina damska volnena obleka Din 220. Damski plašč Din 400. festovska obleka Din 190. dekliška obleka Din 50.
Razpošilja veletrgovina
R. Stermecki, CELJE št. 18
Ilustrovani cen' s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastop. vzrzi od sukna kamgarna in vrazne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500 pošlino prosto. Trgovci engross cene.

Stalno nameščenje dobi več dobro izvežbanih
KROJAČEV
za velike in male komade. — Le trezni in dobri delavci naj se obrnejo na konfekcijsko tovarno **FRAN DERENDA in KOMP.**, Ljubljana, Emonska c. 8.

M. Težak Zagreb,
Gunduličeva ulica broj 13
priporoča cenj. usnarjem vse v njih stroko spadajoče potrebščine; ribje olje, degreas C. I., strojilna olja „Hessna“, vse vrste ekstraktov in kemikalij ter usnarskega orodja, dalje še laka in tragantov.

Renault-automobili danes neprekosljivi
za auto-takse
poštnike, zdravnike in kot osebni, tovorni in autobus vozovi
ker so najsolidnejši, najtrpežnejši in najcenejši pri uporabi
Zastopstvo za Slovenijo
A. LAMPRET, Ljubljana, Krekov trg št. 10

J. Stiepušin Sisek
priporoča boljše tamburice, strune, partiture šole in vse potrebščine za vna glasbila. Odlikovan na pariški razstavi. Ceniki franco.

čevljar. mojster
»išče za vodstvo« Čevljarije za popravila« na strojih. Plača po dogovoru pri proviziji proti garanciji. Ponudbe na upravo lista pod številko 6508.

Felix Toman
kamnoseški mojster
Ljubljana
Resljeva cesta št. 30
priporoča
bogato zalogo nagronih spomenikov od marmorja in granita, plošče za robnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah

Odprodaja! Radi preselitva odprodajamo vso zalogo manufakturne galanterije in usnja po globoko znižanih cenah. — Ne zamudite ugodne prilike
„Danica“ Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo
najugodnejše.
Varnost nudijo lastna palača, hotel »Union«, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva i. t. d. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Za jesensko in zimsko sezijo
se priporočam v napravo modernih damskih kostumov ter oblek, površnikov in zimskih sukenj za gospode po najnovjših vzorcih in zmernih cenah. Delo strogo solidno.
Stalna zaloge boljšega angleškega in češkega sukna.
S spoštovanjem
Krojaštvo za dame in gospode
ALOVIJ LOMBAR, Ljubljana-Šiška, Celovška cesta št. 53.

Vedno zadnje novosti **damskih klobukov**
priporoča modni salon
IDA ŠKOF-WANEK naslednici
Ljubljana, Pod Trančo št. 2
Zlati klobuki vedno v zalogi. Preoblikovanje in popravila se točno in cenno izvršujejo. Priznana nizke cene!

Novi tečaj za krojno risanje in prikrojjevanje damskih oblek
se prične 1. oktobra t. l. Poučuje se teoretično in praktično. — Izdelovanje raznovrstnih krojev po meri
Roza Medved, Ljubljana Mestni trg 24.

Zadružna Gospodarska banka d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10
(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.
Račun pošto čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.
Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.
Ekspozitura: BLEJ.
Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—
Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene šrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.
Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.